

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning	Sida
	<i>I Meddelanden</i>	
	Kommissionen	
97/C 372/01	Ecu	1
97/C 372/02	Förteckning över de dokument av betydelse för EES som kommissionen vidarebefordrat till rådet 24–28.11.1997	2
97/C 372/03	Kommissionens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i gemenskapens konkurrenslagstiftning ⁽¹⁾	5
97/C 372/04	Meddelande om avtal av mindre betydelse som inte omfattas av artikel 85.1 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen ⁽¹⁾	13
97/C 372/05	Yttrande från Rådgivande kommittén för företagskoncentrationer avgivet vid det 45:e sammanträdet den 9 april 1997 beträffande ett preliminärt beslutsförslag i fall nr IV/M.856 – British Telecom/MCI	16
97/C 372/06	Yttrande från Rådgivande kommittén för koncentrationer avgivet vid dess fyrtiosjunde möte den 4 juli 1997 om ett preliminärt utkast till beslut i ärende nr IV/M.877 – Boeing/McDonnell Douglas	17
97/C 372/07	Yttrande från Rådgivande kommittén för koncentrationer avgivet vid dess fyrtiosjunde möte, i form av en extrasession, den 16 juli 1997 om ett preliminärt utkast till beslut i ärende nr IV/M.877 – Boeing/McDonnell Douglas	18
97/C 372/08	Yttrande från Rådgivande kommittén för koncentrationer avgivet vid dess fyrtiosjunde möte, andra extrasessionen, den 25 juli 1997 om ett preliminärt utkast till beslut i ärende nr IV/M.877 – Boeing/McDonnell Douglas	18
97/C 372/09	Förhandsanmälan av en koncentration (Ärende nr IV/M.1042 – Eastman Kodak/Sun Chemical) ⁽¹⁾	19

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning (fortsättning)	Sida
97/C 372/10	Beslut om att inte göra invändningar mot en anmäld koncentration (Ärende nr IV/M.967 — KLM/Air UK) ⁽¹⁾	20
<hr/>		
	<i>II Förberedande rättsakter</i>	
	Kommissionen	
97/C 372/11	Förslag till rådets direktiv om förteckningen över mindre gynnade jordbruksområden enligt förordning (EG) nr 950/97 (Danmark)	21
<hr/>		
	<i>III Upplysningar</i>	
	Kommissionen	
97/C 372/12	Uppmaning att inlämna ansökningar (GD XXII/37/97) inom ramen för Leonardo da Vinci-programmet	23
97/C 372/13	Resultat av anbudsfordran (Gemenskapens livsmedelsbistånd)	39

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES

I

(Meddelanden)

KOMMISSIONEN

Ecu (¹)

8 december 1997

(97/C 372/01)

Valutabelopp för en enhet:

Belgiska franc och luxemburgska franc	40,7751	Finska mark	5,97315
Danska kronor	7,52728	Svenska kronor	8,63508
Tyska mark	1,97667	Pund sterling	0,668928
Grekiska drakmer	309,907	USA-dollar	1,10614
Spanska pesetas	167,005	Kanadensiska dollar	1,57282
Franska franc	6,61538	Japanska yen	144,517
Irländska pund	0,760077	Schweiziska franc	1,60224
Italienska lire	1934,96	Norska kronor	7,98080
Nederländska gulden	2,22743	Isländska kronor	79,7859
Österrikiska schilling	13,9075	Australiska dollar	1,65293
Portugisiska escudos	201,793	Nyzeeländska dollar	1,84942
		Sydafrikanska rand	5,38801

Kommissionen har installerat en telex med automatiskt svar som ger omräkningstalen i ett antal valutor. Denna tjänst är öppen varje dag från kl. 15.30 till kl. 13.00 följande dag. De som använder sig av tjänsten skall göra på följande sätt:

- Ring telexnummer Bryssel 237 89.
- Lämna det egna telexnumret.
- Skriv koden "cccc" som startar det automatiska systemet som överför omräkningstalen för ecun.
- Överföringen bör inte avbrytas förrän meddelandet är slut, vilket markeras med koden "ffff".

Anmärkning: Kommissionen har även automatiska faxsvarare (nr 296 10 97 och nr 296 60 11) som tillhandahåller dagliga uppgifter om beräkning av de omräkningstal som skall tillämpas med avseende på jordbrukspolitikerna.

(¹) Rådets förordning (EEG) nr 3180/78 av den 18 december 1978 (EGT L 379, 30.12.1978, s. 1), senast ändrad genom förordning (EEG) nr 1971/89 (EGT L 189, 4.7.1989, s. 1).

Rådets beslut 80/1184/EEG av den 18 december 1980 (Lomékonventionen) (EGT L 349, 23.12.1980, s. 34).

Kommissionens beslut nr 3334/80/EKSG av den 19 december 1980 (EGT L 349, 23.12.1980, s. 27).

Finansiell förordning av den 16 december 1980 om Europeiska gemenskapernas allmänna budget (EGT L 345, 20.12.1980, s. 23).

Rådets förordning (EEG) nr 3308/80 av den 16 december 1980 (EGT L 345, 20.12.1980, s. 1).

Beslut av Styrelsen för Europeiska investeringsbanken av den 13 maj 1981 (EGT L 311, 30.10.1981, s. 1).

FÖRTECKNING ÖVER DE DOKUMENT AV BETYDELSE FÖR EES SOM KOMMISSIONEN VIDAREBEFORDRAT TILL RÅDET 24–28.11.1997

(97/C 372/02)

Dessa dokument kan erhållas på försäljningsställen för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer

Kod	Katalognr	Titel	Antaget av kommissionen	Vidarebefordrat till rådet	Antal sidor
KOM(97) 571	CB-CO-97-590-SV-C	Kommissionens rapport om I. åtgärder som vidtagits till följd av iakttagelserna i Europaparlamentets resolutioner som fogats till besluten om ansvarsfrihet för den allmänna budgeten samt budgetarna för EKSG och EUF II. uppföljning av de kommentarer som bifogas rådets rekommendation om ansvarsfrihet III. medlemsstaternas svar på kommentarerna i Europeiska revisionsrättens årsrapport för budgetåret 1995	21.11.1997	24.11.1997	150
KOM(97) 604	CB-CO-97-616-SV-C	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 94/67/EG om förbränning av farligt avfall (*) (*)	21.11.1997	24.11.1997	13
KOM(97) 616	CB-CO-97-635-SV-C	Förslag till rådets förordning (EG) om införande av en slutgiltig antidumpningstull på import av kisel med ursprung i Folkrepubliken Kina	24.11.1997	24.11.1997	22
KOM(97) 618	CB-CO-97-645-SV-C	Rapport från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om resultaten av andra etappen av SLIM och om uppföljningen av genomförandet av rekommendationerna från den första etappen	24.11.1997	24.11.1997	25
KOM(97) 622	CB-CO-97-638-SV-C	Kommissionens yttrande i enlighet med artikel 189b.2 d i Romfördraget om Europaparlamentets ändringar av rådets gemensamma ståndpunkt om förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om mönster-skydd (*)	21.11.1997	24.11.1997	12
KOM(97) 621	CB-CO-97-637-SV-C	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om antagande av ett gemenskapsinternt handlingsprogram för förstärkande av de indirekta skattesystemen på den inre marknaden (Fiscalis-programmet) (*)	24.11.1997	25.11.1997	8
KOM(97) 635	CB-CO-97-651-SV-C	Ändrat förslag Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut 92/481/EEG av den 22 september 1992 om antagande av en handlingsplan för utbytesverksamhet mellan medlemsstaternas förvaltningar i fråga om nationella tjänstemän som medverkar i genomförandet av den gemenskapslagstiftning som krävs för att förverkliga den inre marknaden (Karolusprogrammet) (*)	24.11.1997	25.11.1997	6

Kod	Katalognr	Titel	Antaget av kommissionen	Vidarebefordrat till rådet	Antal sidor
KOM(97) 589	CB-CO-97-603-SV-C	Utkast till Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket EUGFJ:s garanti-sektions tjugosjätte ekonomiska redogörelse — räkenskapsåret 1996 —	25.11.1997	26.11.1997	102
KOM(97) 610	CB-CO-97-629-SV-C	Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om samordningen av stödåtgärder för små och medelstora företag och hantverksföretag 1997 (*)	25.11.1997	26.11.1997	120
KOM(97) 613	CB-CO-97-630-SV-C	Förslag till rådets beslut om bemyndigande för Förenade kungariket att förlänga tillämpningsperioden för en särskild åtgärd som avviker från artikel 6 och artikel 17 i rådets sjätte direktiv (77/388/EEG) av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättnings-skatter	25.11.1997	26.11.1997	7
KOM(97) 617	CB-CO-97-636-SV-C	Förslag till rådets förordning (EG) om öppnande och förvaltning av gemenskapstullkvoter för vissa fiskeriprodukter med ursprung i Ceuta	25.11.1997	26.11.1997	7
KOM(97) 619	CB-CO-97-652-SV-C	Förslag till rådets förordning (EG) om införande av en ingripandemekanism för kommissionen för att undanröja vissa handelshinder (*) (*)	18.11.1997	26.11.1997	13
KOM(97) 624	CB-CO-97-641-SV-C	Omprövat förslag till rådets direktiv om bevisbördor i mål om könsdiskriminering (*)	25.11.1997	26.11.1997	7
KOM(97) 558	CB-CO-97-587-SV-C	Förslag till rådets beslut om antagande av protokollet om anpassning av handelsaspekterna i avtalet om frihandel och handelsrelaterade frågor mellan Europeiska gemenskaperna, å ena sidan, och Republiken Estland, å andra sidan, för att beakta Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till Europeiska unionen och resultaten av jordbruksförhandlingarna inom Uruguayrundan, däribland förbättringarna av den befintliga preferensordningen	26.11.1997	27.11.1997	29
KOM(97) 612	CB-CO-97-633-SV-C	Förslag till rådets beslut om den ståndpunkt gemenskapen skall inta inom det associeringsråd som inrättats genom Europaavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Bulgarien, å andra sidan, vilket trädde i kraft den 1 februari 1995, vad beträffar export av vissa stålprodukter från Republiken Bulgarien till Europeiska gemenskapen Förslag till rådets förordning (EG) om export av vissa EKSG-stålprodukter från Republiken Bulgarien till Europeiska gemenskapen under perioden 1 januari—31 december 1998 (förlängning av giltighetstiden för det system med dubbelkontroll som inrättades genom associeringsrådets beslut nr 3/95 och vars giltighetstid förlängdes genom beslut nr 1/96)	26.11.1997	27.11.1997	32

Kod	Katalognr	Titel	Antaget av kommissionen	Vidarebefordrat till rådet	Antal sidor
KOM(97) 614	CB-CO-97-634-SV-C	Ändrat förslag till rådets direktiv om upprättande av en ram för gemenskapsåtgärder på området för vattenpolitik (KOM(97) 49 slutlig) ^(*) ^(†)	26.11.1997	27.11.1997	17
KOM(97) 642	CB-CO-97-667-SV-C	Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om det särskilda stödprogrammet för fred och försoning i Nordirland och de angränsande grevskapen i Irland (1995—1999)	26.11.1997	27.11.1997	17
KOM(97) 567	CB-CO-97-583-SV-C	Tredje årsrapporten från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionalkommittén: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den finansiella mekanismen	27.11.1997	27.11.1997	13
KOM(97) 594	CB-CO-97-608-SV-C	Förslag till rådets beslut om gemenskapens ståndpunkt i det associeringsråd som upprättats genom Europaavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan, vilket trädde i kraft den 1 februari 1995, vad gäller export av vissa stålprodukter från Rumänien till Europeiska gemenskapen Förslag till rådets förordning (EG) rörande export av vissa EKSG-stålprodukter från Rumänien till Europeiska gemenskapen under perioden 1 januari—31 december 1998 (förlängning av giltighetstiden för det dubbelkontrollsystem som upprättas genom associeringsrådets beslut nr 3/95, förlängt genom beslut nr 2/96)	27.11.1997	27.11.1997	32
KOM(97) 595	CB-CO-97-609-SV-C	Förslag till rådets beslut om gemenskapens ståndpunkt i det associeringsråd som upprättats genom Europaavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Slovakien, å andra sidan, vilket trädde i kraft den 1 februari 1995, vad gäller export av vissa stålprodukter från Slovakien till Europeiska gemenskapen Förslag till rådets förordning (EG) rörande export av vissa EKSG- och EG-stålprodukter från Slovakien till Europeiska gemenskapen under perioden 1 januari—31 december 1998 (förlängning av giltighetstiden för det dubbelkontrollsystem som upprättas genom associeringsrådets beslut nr 2/95, förlängt genom beslut nr 1/97)	27.11.1997	27.11.1997	33
KOM(97) 674	CB-CO-97-691-SV-C	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 97/33/EG om nummerportabilitet mellan operatörer och förhandsval av operatör	28.11.1997	28.11.1997	5

(*) Detta dokument innehåller formuläret "Propositionens verkningar på företag, speciellt på mindre och mellanstora företag (MMF)".

(†) Detta dokument offentliggörs i EG:s officiella publikationer.

(‡) Text av betydelse för EES.

Obs.: KOM-dokumenterna kan erhållas som årsabonnemang eller som enskild utgåva; priset rättar sig i detta fall efter sidantalet.

KOMMISSIONENS TILLKÄNNAGIVANDE

om definitionen av relevant marknad i gemenskapens konkurrenslagstiftning

(97/C 372/03)

(Text av betydelse för EES)

I. INLEDNING

1. Syftet med detta tillkännagivande är att ge en vägledning till kommissionens sätt att tillämpa begreppen relevant produktmarknad och relevant geografisk marknad när den verkställer gemenskapens konkurrenslagstiftning, särskilt rådets förordningar (EEG) nr 17 och (EEG) nr 4064/89, deras motsvarigheter inom andra sektorsvisa tillämpningar, såsom transport, kol och stål och jordbruk samt de relevanta bestämmelserna i EES-avtalet⁽¹⁾. I detta tillkännagivande avser hänvisningar till artiklarna 85 och 86 i fördraget även motsvarande bestämmelser i EES-avtalet och Parisfördraget.
2. Marknadsdefinitionen är ett verktyg som används för att finna och fastställa gränserna för konkurrensen mellan företag. Den gör det möjligt att fastställa ramen för kommissionens tillämpning av konkurrenslagstiftningen. Det huvudsakliga syftet med att definiera en marknad är att på ett systematiskt sätt fastställa vilka konkurrensmässiga begränsningar de berörda företagen⁽²⁾ utsätts för. Syftet med att definiera både en produktmarknad och en geografisk marknad är att identifiera de faktiska konkurrenter till de berörda företagen som är i stånd att begränsa deras beteende och hindra dem från att agera oberoende av ett effektivt konkurrenstryck. Det är ur detta perspektiv som marknadsdefinitionen gör det möjligt att bland annat beräkna marknadsandelar som kan ge värdefull information om marknadsinflytande i samband med en bedömning av dominerande ställning eller en tillämpning av artikel 85.

3. Det följer av punkt 2 att begreppet relevant marknad skiljer sig från andra marknadsbegrepp, som ofta används i andra sammanhang. Företag använder exempelvis ofta termen marknad för att beteckna det område där de säljer sina produkter eller för att generellt hänvisa till den branch eller sektor de tillhör.
4. Definitionen av den relevanta marknaden vad gäller såväl produkter som geografiskt område är ofta avgörande för bedömningen av ett koncentrationsärende. Det är kommissionens förhoppning att den genom att offentliggöra de förfaranden den tillämpar med hänsyn till marknadsdefinitioner och genom att ange vilka kriterier och uppgifter den grundar sina beslut på skall öka kunskapen om sin politik och sitt beslutsfattande i fråga om konkurrens.
5. De ökade kunskaperna kommer även att göra det lättare för företagen och deras rådgivare att förutse när kommissionen av konkurrensskäl kan väntas ha invändningar i ett enskilt fall. Företagen kommer därför att kunna ta sådana hänsyn i sina egna interna beslutsfattanden när de överväger exempelvis förvärv, att bilda samriskföretag eller att ingå vissa avtal. Avsikten är även att företagen bättre skall förstå vilken slags information kommissionen anser vara relevant för definieringen av marknaden.
6. Kommissionens tolkning av begreppet relevant marknad påverkar inte tolkningar i Europeiska gemenskapernas domstol eller förstainstansrätt.

II. DEFINITION AV RELEVANT MARKNAD

Definition av relevant produktmarknad och relevant geografisk marknad

- (¹) I ärenden om statligt stöd avser bedömningen i första hand mottagaren och den berörda branschen/sectorn, och inte de konkurrensbegränsningar stödmottagaren är utsatt för. När frågor om marknadsinflytande och därför om relevant marknad blir aktuella i något enskilt ärende, kan inslag i det tillvägagångssätt som beskrivs här utgöra grunden för bedömning av ärenden om statligt stöd.
- (²) I detta tillkännagivande avses med berörda företag, om det gäller en koncentration, de företag som är parter i koncentrationen. Vid undersökningar enligt artikel 86 i fördraget avses det företag som undersökningen gäller eller de klagande. Vid undersökningar enligt artikel 85 avses avtalsparterna.

7. I de förordningar som grundar sig på artiklarna 85 och 86 i fördraget, särskilt avsnitt 6 i formulär A/B om det gäller förordning nr 17, och avsnitt 6 i formulär CO om det gäller förordning 4064/89 om kontroll av företagskoncentrationer med en gemenskapsdimension, fastställs nedanstående definitioner. Relevanta produktmarknader definieras på följande sätt:

”En relevant produktmarknad omfattar alla varor eller tjänster som på grund av sina egenskaper, sitt pris och den tilltänkta användningen av konsumenterna betraktas som utbytbara.”

8. Relevanta geografiska marknader definieras på följande sätt:

”Den relevanta geografiska marknaden omfattar det område inom vilket de berörda företagen tillhandahåller de relevanta produkterna eller tjänsterna, inom vilken konkurrensvillkoren är tillräckligt likartade och som kan skiljas från angränsande geografiska områden framför allt på grund av väsentliga skillnader i konkurrensvillkoren.”

9. Den relevanta marknad i förhållande till vilken ett givet konkurrensproblem bedöms fastställs därför genom att produktmarknaden och den geografiska marknaden kombineras. Kommissionen tolkar definitionerna i punkterna 7 och 8 (vilka avspeglar domstolens och förstainstansrättens rättspraxis liksom kommissionens egen praxis) i enlighet med riktlinjerna som definieras i detta tillkännagivande.

Begreppet relevant marknad och målen för gemenskapens konkurrenspolitik

10. Begreppet relevant marknad har nära anknytning till de syften som gemenskapen eftersträvar genom sin konkurrenspolitik. När det gäller gemenskapens kontroll av koncentrationer till exempel, är syftet med att kontrollera strukturella förändringar i utbudet av en produkt eller tjänst att förhindra att en dominerande ställning skapas eller förstärks, vilket skulle kunna leda till att den effektiva konkurrensen påtagligt hämmas på en väsentlig del av den gemensamma marknaden. I samband med gemenskapens konkurrenspolitik innebär en dominerande ställning att ett företag eller en företagsgrupp i väsentlig utsträckning skulle kunna agera oberoende av sina konkurrenter, kunder och i sista hand konsumenterna^(*). En sådan ställning kan väntas uppstå när ett företag eller en företagsgrupp står för en stor del av utbudet på en given marknad, under förutsättning att andra faktorer som analyserats i samband med bedömningen (till exempel inträdes hinder, kundernas möjligheter att reagera m.fl.) pekar i samma riktning.

11. Kommissionen använder samma angreppssätt vid tillämpningen av artikel 86 i fördraget på företag som ensamma eller tillsammans med andra har en dominerande ställning. Enligt förordning nr 17 har kommissionen befogenhet att undersöka missbruk av en dominerande ställning och få det att upphöra, och den dominerande ställningen konstateras också i förhållande till en relevant marknad. Marknader kan även behöva definieras vid tillämpningen av artikel 85 i fördraget, i synnerhet när det gäller att fastställa huruvida konkurrensen begränsas i väsentlig utsträckning eller om villkoret i artikel 85.3 b för undantag från artikel 85.1 är uppfyllt.

12. De kriterier som används vid definieringen av den relevanta marknaden tillämpas generellt vid analysen av vissa beteenden på marknaden och vid analysen av strukturella förändringar i produktutbudet. Metoden kan dock leda till olika resultat beroende på vilken typ av konkurrensproblem som undersöks. Omfattningen av den geografiska marknaden kan till exempel vara annorlunda om det är en koncentration som granskas, där perspektivet är framåtblickande, än om analysen gäller ett tidigare beteende. De olika tidshorisonter som beaktas i varje ärende kan innebära att olika geografiska marknader definieras för samma produkt beroende på om kommissionen undersöker en förändring av utbudsstrukturen, såsom en koncentration eller ett kooperativt samriskföretag, eller frågor som gäller ett visst tidigare beteende.

Grundprinciper för marknadsdefinieringen

Konkurrensbegränsningar

13. Företagen utsätts för tre huvudtyper av konkurrensbegränsningar: utbytbarhet på efterfrågesidan, utbytbarhet på utbudssidan och potentiell konkurrens. Ur ekonomisk synvinkel och i samband med definieringen av den relevanta marknaden utgör utbytbarheten på efterfrågesidan den mest omedelbara och effektiva begränsningen för leverantörer av en viss produkt, särskilt i fråga om prissättning. Ett företag eller en företagsgrupp kan inte ha väsentligt inflytande på de rådande försäljningsvillkoren, såsom priser, om det är lätt för dess kunder att gå över till tillgängliga substitutvaror eller till leverantörer någon annanstans. Själva arbetet med att definiera marknaden består huvudsakligen i att identifiera vilka alternativa försörjningskällor de berörda företagens kunder erhar i praktiken, både vad gäller produkter eller tjänster och leverantörernas geografiska belägenhet.

^(*) EG-domstolens definition i målet Hoffmann-La Roche (EG-domstolens dom av den 13 februari 1979, mål 85/76, s. 461), vilken bekräftats i senare domar.

14. De konkurrensbegränsningar som potentiell konkurrens och utbytbarhet på utbudssidan ger upphov till, förutom de som beskrivs i punkterna 20-23, har i regel en mindre omedelbar verkan och kräver i varje fall att ytterligare faktorer analyseras. Följaktligen beaktas sådana begränsningar under konkurrensanalysens bedömningsfas.

Utbytbarhet på efterfrågesidan

15. För att bedöma utbytbarheten på efterfrågesidan är det nödvändigt att fastställa vilka produkter konsumenten uppfattar som utbytbara. Ett metod att fastställa detta är att genomföra ett tankeexperiment i vilket en liten och varaktig förändring av de relativa priserna antas och kundernas troliga reaktion på den förändringen bedöms. Av operationella och praktiska skäl är marknadsdefinieringen inriktad på priser, och närmare bestämt på sådan utbytbarhet på efterfrågesidan som beror på små och varaktiga förändringar av de relativa priserna. Med denna metod kan man få fram tydliga indikationer på vilka uppgifter som är relevanta för att definiera marknader.

16. Teorin bakom detta tillvägagångssätt är att om man utgår från det slags produkter som de berörda företagen säljer och det område i vilket de säljer dem, kommer ytterligare produkter och områden att inkluderas i eller uteslutas ur den definierade marknaden beroende på om konkurrensen från dessa andra produkter och områden i tillräcklig utsträckning kortsiktigt påverkar eller begränsar priserna på parternas produkter.

17. Den fråga som måste besvaras är huruvida det skulle vara enkelt för parternas kunder att gå över till lätt tillgängliga substitutvaror eller till leverantörer någon annanstans som svar på en liten (5 %—10 %), varaktig ökning av de relativa priserna på de produkter och i de områden som undersöks. Om substitutionen skulle vara tillräcklig för att göra prisökningen olönsam på grund av minskad försäljning, kommer ytterligare substitutvaror och områden att tillfogas den relevanta marknaden till dess att produktmarknaden och den geografiska marknaden är sådana att en liten, varaktig ökning av de relativa priserna skulle vara lönsam. Motsvarande analys tillämpas i ärenden som gäller köparkoncentration, då utgångspunkten är leverantören och pristestet gör det möjligt att identifiera alternativa distributionskanaler eller försäljningsställen för leverantörens produkter. Vid tillämpningen av dessa principer bör särskilda situationer av de slag som beskrivs i punkterna 56 och 58 beaktas noggrant.

18. Ett praktiskt exempel på detta test kan man få genom att se hur det skulle tillämpas på en koncentration av till exempel läskedrycksföretag. I ett sådant ärende skulle man behöva fastställa huruvida läskedrycker med olika smak tillhör samma marknad. I praktiken skulle man behöva ställa frågan om de som köper smak A skulle gå över till andra smaker om priset på smak A varaktigt ökade med 5 %—10 %. Om ett tillräckligt antal konsumenter skulle gå över till, låt oss säga, smak B i en sådan omfattning att prisökningen på smak A skulle bli olönsam till följd av den minskade försäljningen, skulle marknaden omfatta åtminstone smakerna A och B. Processen skulle behöva upprepas för andra tillgängliga smaker tills en uppsättning produkter har identifierats för vilka en prisökning inte skulle medföra en tillräcklig substitution på efterfrågesidan.

19. I allmänhet, och särskilt när det gäller bedömningen av koncentrationsärenden, är det det rådande marknadspriset som skall beaktas. Om det rådande priset emellertid har fastställts på en marknad utan tillräcklig konkurrens är det möjligt att det inte kan användas. Särskilt när det gäller undersökningar av missbruk av dominerande ställning, beaktas det faktum att det rådande priset redan kan ha ökat väsentligt.

Utbytbarhet på utbudssidan

20. I de situationer då utbytbarheten på utbudssidan kan jämföras med utbytbarhet på efterfrågesidan vad gäller effektivitet och omedelbarhet kan även denna beaktas när marknaderna definieras. För detta krävs att leverantörerna som svar på små och varaktiga förändringar av de relativa priserna kan ställa om till produktion av de relevanta produkterna och kan marknadsföra dem på kort sikt⁽⁴⁾ utan att väsentliga tilläggskostnader eller risker uppstår. Om dessa villkor uppfylls kommer den ytterligare produktion som kommer ut på marknaden att ha en begränsande effekt på de berörda företagens konkurrensbeteende. I fråga om effektivitet och omedelbarhet är en sådan verkan likvärdig med verkan av utbytbarhet på efterfrågesidan.

21. Denna situation uppstår vanligtvis när företag säljer ett brett sortiment av olika kvaliteter av samma produkt. Även om de olika kvaliteterna inte är utbytbara för varje slutkund eller konsumentgrupp,

⁽⁴⁾ Dvs. inom en period som inte kräver väsentlig anpassning av befintliga fasta och immateriella tillgångar, se punkt 23.

hänförs de till samma produktmarknad under förutsättning att de flesta leverantörerna kan erbjuda och sälja dem på ett sådant sätt att de krav på omedelbarhet och frånvaro av väsentligt ökade kostnader som beskrivs ovan är uppfyllda. I sådana fall kommer den relevanta produktmarknaden att omfatta alla produkter som är utbytbara både på utbuds- och efterfrågesidan, och den aktuella försäljningen av dessa produkter läggs samman för att ge marknadens totala värde eller volym. Samma resonemang kan leda till att olika geografiska områden grupperas.

22. Ett praktiskt exempel på tillvägagångssättet vid utbytbarhet på utbudssidan när en produktmarknad skall definieras är papper. Papper tillhandahålls vanligtvis i många olika kvaliteter, från standardkrivpapper till högkvalitetspapper för exempelvis konstböcker. Ur efterfrågesynvinkel kan olika papperskvaliteter inte användas för samma sak, dvs. man kan inte använda papper av lägre kvalitet för en konstbok eller högkvalitetspublikation. Pappersfabriker är emellertid beredda att tillverka de olika kvaliteterna och tillverkningen kan ställas om till försumbara kostnader och på kort tid. Om det inte finns några särskilda distributionsproblem kan papperstillverkarna därför konkurrera om order på de olika kvaliteterna, särskilt om beställningarna görs i tillräckligt god tid för att produktionsplanerna skall kunna anpassas. Under sådana omständigheter skulle kommissionen inte definiera en avskild marknad för varje papperskvalitet och varje användning. De olika papperskvaliteterna inkluderas i den relevanta marknaden och försäljningen av dem läggs samman för att ge en uppskattning av marknadens totala värde och volym.

23. Om utbytbarheten på utbudssidan kräver en väsentlig anpassning av befintliga fasta och immateriella tillgångar, nyinvesteringar, strategiska beslut eller tar tid, kommer den inte att beaktas i det skede då marknaden definieras. Exempel på ärenden i vilka utbytbarhet på utbudssidan förekom, men inte ledde till att kommissionen utvidgade marknaden finns när det gäller konsumentprodukter, särskilt märkesdrycker. Även om buteljeringsanläggningar i princip kan buteljera olika drycker, medför detta kostnader och omställningstider (för till exempel reklam, produktprovning och distribution) innan produkten faktiskt kan säljas. I dessa ärenden undersöks effekterna av utbytbarheten på utbudssidan och andra former av potentiell konkurrens i ett senare skede.

Potentiell konkurrens

24. Den tredje källan till konkurrensbegränsning, potentiell konkurrens, beaktas inte vid marknadsdefinie-

ringen, eftersom de förutsättningar som krävs för att den potentiella konkurrensen faktiskt skall utgöra en effektiv konkurrensbegränsning identifieras genom analys av särskilda faktorer och omständigheter som har samband med inträdesvillkoren. Vid behov genomförs en sådan analys i ett senare skede, i allmänhet när de berörda företagens ställning på marknaden redan har uttrönts och tyder på att det kan finnas konkurrensmässiga problem.

III. OMSTÄNDIGHETER SOM LIGGER TILL GRUND FÖR DEFINITIONEN AV RELEVANT MARKNAD

Att definiera en relevant marknad i praktiken

Produktmarknader

25. Det finns en rad uppgifter som gör det möjligt att bedöma i vilken utsträckning substitution skulle förekomma. I enskilda ärenden kan ett visst slag av uppgifter vara avgörande, vilket till stor del beror på egenskaperna hos den bransch och de produkter eller tjänster som undersöks och på hur väl avgränsad branschen är. Samma slag av uppgifter kan vara betydelselösa i andra ärenden. I de flesta ärenden måste ett beslut fattas med beaktande av ett antal kriterier och olika bevisföremål. Kommissionen är öppen för empiriskt belagda uppgifter och strävar efter att använda all tillgänglig information som kan vara relevant i ett enskilt ärende på ett effektivt sätt. Kommissionen följer inte någon strikt hierarki av olika källor eller typer av information.
26. Förfarandet vid definiering av relevanta marknader kan sammanfattas på följande sätt: På grundval av tillgänglig preliminär information eller sådana uppgifter som de berörda företagen tillhandahållit, kan kommissionen vanligtvis grovt fastställa de möjliga relevanta marknaderna i förhållande till vilka exempelvis en koncentration eller en konkurrensbegränsning skall bedömas. I allmänhet, och av praktiska skäl när ett enskilt ärende handläggs, gäller det att välja en av flera möjliga relevanta marknader. När det gäller produktmarknaden till exempel är frågan ofta huruvida produkt A och produkt B hör till samma produktmarknad. Det händer ofta att det räcker att inkludera produkt B för att undanröja alla konkurrensmässiga problem.

27. I sådana situationer är det inte nödvändigt att utreda huruvida marknaden även omfattar andra produkter eller att nå en definitiv slutsats beträffande den exakta produktmarknaden. Om transaktionen i fråga inte leder till några konkurrensmässiga problem på en tänkbar alternativ marknad, kommer frågan om marknadsdefinitionen att lämnas därhän, varvid företagens informationsbördan lättar.

Geografiska marknader

28. Kommissionens tillvägagångssätt vid definieringen av en geografisk marknad kan sammanfattas på följande sätt. Kommissionen skaffar sig en preliminär uppfattning om den geografiska marknadens omfattning på grundval av grovt uppskattade uppgifter om marknadsandelarnas fördelning på parterna och deras konkurrenter samt en preliminär analys av pris-sättning och prisskillnader på nationell nivå, inom gemenskapen och inom EES. Denna första uppfattning används i princip som en arbetshypotes som anger riktningen för de undersökningar kommissionen genomför i syfte att nå fram till en exakt definition av den geografiska marknaden.

29. Skälen för varje särskild prisstruktur och fördelning av marknadsandelar måste utredas. Företag kan ha höga marknadsandelar på sina hemmamarknader av historiska skäl, och omvänt kan en jämnt fördelad närvaro av vissa företag inom hela EES överensstämma med nationella eller regionala geografiska marknader. Den ursprungliga arbetshypotesen prövas därför mot en analys av efterfrågans särdrag (betydelsen av nationella eller lokala preferenser, kundernas aktuella inköpsmönster, produktdifferentiering/varumärken m.m.) för att fastställa huruvida företaget inom olika områden verkligen utgör alternativa försörjningskällor för konsumenterna. Det teoretiska experimentet grundar sig återigen på substitution orsakad av förändringar i de relativa priserna, och den fråga som måste besvaras är återigen om parternas kunder skulle kunna börja anlita företag någon annanstans på kort sikt och till försumbara kostnader.

30. Vid behov genomförs ytterligare en kontroll av utbudsfaktorerna för att säkerställa att de företag som ligger inom ett visst område inte skulle möta hinder om de skulle vilja öka sin försäljning på konkurrens-

mässiga villkor inom hela den geografiska marknaden. Denna analys omfattar granskning av kraven på lokal närvaro för att kunna sälja i ett visst område, villkoren för tillgång till distributionskanalerna, kostnaderna för att bygga upp ett distributionsnät, samt huruvida det finns föreskrivna hinder orsakade av offentlig upphandling, prisregleringar, kvoter och tullar som begränsar handeln eller tillverkningen, tekniska standarder, monopol, etableringsfrihet, krav på tillstånd från myndigheter, förpackningsbestämmelser, m.m. Kommissionen identifierar kort sagt eventuella svårigheter och hinder, som kan skydda företaget inom ett visst geografiskt område mot konkurrens från företag utanför det området, för att på nationell, europeisk och global nivå fastställa exakt hur stor växelverkan mellan marknaderna är.

31. Mönstret och utvecklingen av de faktiska handelsflödena ger ytterligare användbar information om den ekonomiska betydelsen av var och en av ovanstående efterfråge- eller utbudsfaktorer och om den utsträckning i vilken dessa utgör verkliga hinder som leder till olika geografiska marknader. I analysen av handelsflödena tas i allmänhet frågan om transportkostnader upp och i vilken utsträckning dessa kan hindra handeln mellan olika områden, med hänsyn tagen till anläggningslokalisering, produktionskostnader och relativa prisnivåer.

Marknadsintegration inom gemenskapen

32. Slutligen tar kommissionen även hänsyn till den pågående marknadsintegrationen inom gemenskapen när den definierar geografiska marknader, särskilt i samband med koncentrationer och strukturella samriskföretag. Vid en bedömning av en koncentration eller ett strukturellt samriskföretags inverkan på konkurrensen går det inte att bortse från de åtgärder som vidtas inom ramen för programmet för den inre marknaden för att undanröja handelshinder och öka integrationen av gemenskapsmarknaderna. Om situationen är sådan att nationella marknader tidigare på ett artificiellt sätt har hållits avskilda från varandra på grund av sådana rättsliga hinder som nu har undanröjts, görs vanligen en försiktig bedömning av historiska uppgifter om priser, marknadsandelar eller handelsmönster. Om den pågående marknadsintegrationen kan väntas leda till att de geografiska marknaderna inom kort blir större, kan detta beaktas vid definieringen av den geografiska marknaden i samband med bedömningar av koncentrationer eller samriskföretag.

Insamling av information

33. Om en exakt marknadsdefinition bedöms vara nödvändig, kontaktar kommissionen ofta de viktigaste kunderna och företagen i branschen för att höra vad de har för synpunkter på avgränsningen av produktmarknaderna och de geografiska marknaderna och för att få de faktauppgifter den behöver för att nå en slutsats. Kommissionen kan även kontakta de relevanta branschorganisationerna och företag verksamma inom en marknad som utgör ett senare led för att, om det är nödvändigt, kunna fastställa separata produktmarknader och geografiska marknader för olika produktions- och distributionsnivåer av den ifrågasvarande produkten/tjänsten. Den kan även be de berörda företagen om ytterligare upplysningar.
34. I förekommande fall begär kommissionens tjänstemän skriftligen upplysningar av de ovan nämnda marknadsaktörerna. Dessa skrivelser omfattar vanligtvis frågor om företagets syn på olika reaktioner på hypotetiska prisökningar och deras synpunkter på avgränsningen av den relevanta marknaden. De innehåller även förfrågningar om att de faktauppgifter tillhandahålls som kommissionen anser nödvändiga för att den skall kunna dra en slutsats om den relevanta marknadens omfattning. Kommissionens tjänstemän kan även diskutera med marknadsdirektörer eller andra anställda på dessa företag för att få en bättre förståelse av hur förhandlingarna mellan leverantörer och kunder sker och av de olika aspekter som rör definitionen av den relevanta marknaden. I förekommande fall kan de även besöka eller inspektera parternas fastigheter, deras kunder eller konkurrenter för att bättre förstå hur produkter tillverkas och säljs.
35. De slags uppgifter som är relevanta vid fastställandet av produktmarknaden kan delas in enligt följande:

Uppgifter som ligger till grund för definitionen av produktmarknader

36. Genom en analys av produktens egenskaper och dess avsedda användning kan kommissionen i ett första steg avgränsa det område på vilket den skall undersöka om det finns substitutvaror. Det räcker dock inte att se till produkternas egenskaper och avsedda användning för att fastställa om två produkter är bytbara på efterfrågesidan. Funktionell utbytbarhet eller likartade egenskaper behöver inte i sig vara till-

räckligt, eftersom kundernas reaktioner på relativa prisförändringar kan styras av andra hänsyn också. Det kan till exempel finnas olika konkurrensbegränsningar på marknaderna för originaldelar till bilar och för reservdelar, vilket leder till att det finns två relevanta marknader. Omvänt är förekomsten av skillnader i produkternas egenskaper inte i sig tillräcklig för att utesluta utbytbarhet på efterfrågesidan, eftersom denna även i stor utsträckning är beroende av hur kunderna värderar olika egenskaper.

37. De slags uppgifter som kommissionen anser vara relevanta för att bedöma huruvida två produkter är substitut på efterfrågesidan kan delas in enligt följande:
38. *Belägg för att substitution nyligen förekommit.* I vissa ärenden är det möjligt att analysera belägg för sådant som hänt nyligen eller chocker på marknaden som ger verkliga exempel på substitution mellan två produkter. När sådan information finns tillgänglig utgör den vanligtvis grunden för marknadsdefinitionen. Om de relativa priserna har förändrats tidigare (allt annat lika) kommer förändringarna i efterfrågade mängder att vara avgörande för fastställandet av bytbarheten. Tidigare produktanseringar kan också ge användbar information i de fall det är möjligt att exakt analysera vilka produkter som förlorade andelar till förmån för den nya produkten.
39. Det finns ett antal *kvantitativa tester* som har utformats särskilt för att användas vid avgränsning av marknader. Dessa tester består i olika ekonometriska och statistiska metoder, såsom uppskattningar av elasticiteten och korspriselasticiteten (*) hos efterfrågan av en produkt, tester baserade på likartade prisutvecklingar över tiden och likartade eller konvergerande prisnivåer. Kommissionen tar hänsyn till tillgängliga kvantitativa uppgifter som tål en noggrann granskning i syfte att fastställa historiska substitutionsmönster.

40. *Kunders och konkurrenters synpunkter:* Kommissionen kontaktar ofta de viktigaste kunderna och konkurrenterna till de berörda företagen i samband med undersökningen för att få deras synpunkter på produktmarknaden samt större delen av de faktauppgifter den behöver för att kunna dra en slutsats om

(*) Egenpriselasticiteten för produkt X är ett mått på hur mycket efterfrågan på X påverkas av en viss procentuell förändring av priset på X. Korspriselasticiteten mellan produkterna X och Y är ett mått på hur mycket efterfrågan på X påverkas av en viss procentuell förändring av priset på Y.

marknadens omfattning. Motiverade svar från kunder och konkurrenter på frågor om vad som skulle hända om de relativa priserna för de aktuella produkterna skulle stiga något (med t.ex. 5 %—10 %) inom det aktuella geografiska området tas med i bedömningen om de är tillräckligt väl underbyggda.

41. *Konsumentpreferenser.* När det gäller konsumtionsvaror kan det vara svårt för kommissionen att sammanställa slutkonsumenternas faktiska synpunkter på substitutvaror. *Marknadsundersökningar* som företag har beställt tidigare och som de använder i sitt eget beslutsfattande om prissättning eller marknadsföringsåtgärder kan innehålla information som kommissionen har användning av när den skall avgränsa den relevanta marknaden. Vid fastställandet av om en ekonomiskt signifikant andel av konsumenterna anser att två produkter är utbytbara granskas undersökningar om konsumenters användningsmönster och attityder, uppgifter om deras inköpsmönster, detaljisternas synpunkter samt mer allmänt de marknadsforskningsresultat som parterna och deras konkurrenter tillhandahåller. Hänsyn tas även till betydelsen av varumärken för produkten i fråga. Den metod som används vid sådana konsumentundersökningar som de berörda företagen eller deras konkurrenter genomför i samband med ett koncentrationsärende eller ett förfarande enligt förordning nr 17 granskas oftast mycket noggrant. Till skillnad från befintliga studier har dessa inte genomförts som en del av det dagliga arbetet för att ligga till grund för affärsbeslut.

42. *Handelshinder och kostnader i samband med övergång till möjliga substitutvaror.* Det finns ett antal hinder och kostnader som kan göra att kommissionen anser att två produkter som vid första anblicken förefaller vara substitut inte tillhör en enda produktmarknad. Det går inte att ge en uttömmande uppräkningslista av alla möjliga hinder för substitution och kostnader i samband med en övergång. Dessa hinder kan ha många olika orsaker och kommissionen har i sitt beslutsfattande stött på föreskrivna hinder och andra former av statlig intervention, begränsningar som uppkommer på marknader i senare led, behov av särskilda investeringar i produktionsmedel eller en produktionsminskning i samband med en omställning till alternativa råvaror, kundernas belägenhet, omställningskostnader eller andra investeringar, osäkerhet vad gäller nya leverantörers kvalitet och anseende, m.m.

43. *Olika kundkategorier och prisdiskriminering.* Produktmarknadens omfattning kan begränsas av att det

finns olika kundgrupper. En grupp köpare av den relevanta produkten kan utgöra en mer begränsad avskild marknad i de fall gruppen skulle kunna bli föremål för prisdiskriminering. Detta är vanligtvis fallet när följande två kriterier är uppfyllda: a) det är möjligt att entydigt fastställa vilken grupp en enskild kund tillhör vid det tillfälle då den relevanta produkten säljs till honom, och b) det skulle inte kunna förekomma handel mellan kunder och tredje man skulle inte kunna göra arbitragevinster.

Uppgifter som ligger till grund för definitionen av geografiska marknader

44. De slags uppgifter som kommissionen anser vara relevanta för att nå en slutsats om den geografiska marknaden kan delas in enligt följande:

45. *Belägg för att kunder tidigare gått över till leverantörer i andra geografiska områden.* I vissa ärenden kan uppgifter om prisförändringar i olika områden och kundernas reaktioner på dessa finnas tillgängliga. I allmänhet kan samma kvantitativa tester som används vid definieringen av produktmarknaden användas vid definieringen av den geografiska marknaden. Man måste dock komma ihåg att internationella prisjämförelser kan vara mer komplicerade på grund av ett antal faktorer såsom växelkursförändringar, beskattning och produktdifferentiering.

46. *Särdrag hos efterfrågan.* Själva typen av efterfrågan av den relevanta produkten kan avgöra omfattningen av den geografiska marknaden. Faktorer såsom nationella preferenser eller preferenser för nationella varumärken, språk, kultur och livsstil samt behovet av lokal närvaro kan i hög grad bidra till att begränsa det geografiska utrymmet för konkurrensmässigt beteende.

47. *Kunders och konkurrenters synpunkter.* I förekommande fall kontaktar kommissionen parternas viktiga kunder och konkurrenter i samband med undersökningen för att få deras synpunkter på den geografiska marknadens avgränsningar, samt större delen av de faktauppgifter den behöver för att kunna dra en slutsats om marknadens omfattning, om de är tillräckligt väl underbyggda.

48. *Aktuella geografiska inköpsmönster.* En granskning av kundernas aktuella geografiska inköpsmönster ger användbar information om den geografiska marknadens omfattning. Om kunder köper av företag var som helst inom gemenskapen eller EES på likartade villkor, eller förser sig med insatsvaror genom effektiva upphandlingsförfaranden i vilka företag inom hela gemenskapen eller EES lämnar in anbud, anses den geografiska marknaden vanligtvis omfatta hela gemenskapen.

49. *Handelsflöden/transportmönster.* När antalet kunder är så stort att det inte är möjligt att genom dem få en klar bild av de geografiska inköpsmönstren kan information om handelsflödena användas i stället, under förutsättning att handelsstatistiken är tillräckligt detaljerad vad gäller de aktuella produkterna. Uppgifter om handelsflödena, och i synnerhet de underliggande orsakerna till dem, ger insikter och upplysningar som kan användas när den geografiska marknadens omfattning fastställs, men de är inte i sig själva tillräckliga för att en slutsats skall kunna dras.

50. *Handelshinder och omställningskostnader i samband med en övergång till leverantörer i andra områden.* Frånvaron av gränsoverskridande inköp eller handelsflöden innebär exempelvis inte att marknaden är enbart nationell. Under sådana omständigheter måste det även fastställas huruvida det finns handelshinder som skyddar den nationella marknaden innan slutsatsen dras att den relevanta geografiska marknaden är nationell. Det kanske största hindret för att en kund skall börja beställa från andra geografiska områden är transportkostnaderna och transportbegränsningar som beror på lagstiftning eller på de berörda produkternas art. Transportkostnaderna begränsar ofta den geografiska marknaden för billiga bulkvaror, med förbehåll för att en transportnackdel kan kompenseras av komparativa fördelar i fråga om andra kostnader (för arbetskraft eller råvaror). Tillgången till distributionskanaler i ett visst område, sådana föreskrivna handelshinder som består inom vissa sektorer samt kvoter och tulltaxor kan även de utgöra hinder som skyddar ett geografiskt område mot konkurrens från företag utanför det området. Väsentliga omställningskostnader i samband med en övergång till leverantörer i andra länder utgör ett ytterligare sådant hinder.

51. På grundval av den insamlade informationen definierar kommissionen en geografisk marknad som kan vara allt från lokal till världsomspännande, vilket det finns exempel på i kommissionens olika beslut.

52. Ovan har de olika faktorer beskrivits som kan vara av betydelse vid definieringen av marknader. Det är

inte alltid nödvändigt att samla in uppgifter om och bedöma alla dessa faktorer. I praktiken räcker det ofta att utreda några av dem för att en slutsats skall kunna dras, vilket framgår av kommissionens beslutspraxis.

IV. BERÄKNING AV MARKNADSANDELAR

53. Det faktum att en relevant marknad definieras för såväl produkter som geografisk omfattning gör det möjligt att fastställa vilka leverantörer och kunder/konsumenter som finns på den aktuella marknaden. Sedan kan en total marknadsstorlek och marknadsandelar för var och en av leverantörerna beräknas på grundval av deras försäljning av de relevanta produkterna i det relevanta området. I praktiken kan man ofta få fram den totala marknadsstorleken och marknadsandelarna från källor på marknaden, dvs. företags uppskattningar eller undersökningar som gjorts av branschkonserter eller branschorganisationer. Om detta inte är möjligt, eller om de tillgängliga uppskattningarna inte är tillförlitliga, ber kommissionen vanligtvis var och en av leverantörerna på den relevanta marknaden om deras försäljningssiffror och beräknar den totala marknadsstorleken och marknadsandelarna med utgångspunkt i dem.

54. Även om marknadsandelar vanligtvis beräknas på grundval av försäljningssiffror, finns det andra faktorer som beroende på egenskaperna hos produkterna eller branschen i fråga kan ge vägledning, exempelvis kapacitet, antal aktörer på upphandlingsmarknader, flottornas storlek inom exempelvis rymdfart eller reservernas omfattning inom sektorer såsom gruvindustrin.

55. I allmänhet är både uppgifter om försäljningsvolym och omsättning användbara. När det gäller differentierade produkter anses försäljningsvärdet samt marknadsandelar beräknade på detta bättre återspegla varje leverantörs relativa ställning och styrka.

V. YTTERLIGARE ÖVERVÄGANDEN

56. Det finns vissa områden där ovanstående principer skall tillämpas med försiktighet. Det gäller när man ser på primära och sekundära marknader, särskilt om det blir nödvändigt att bedöma företagets beteenden enligt artikel 86. I dessa fall används samma metod för att definiera marknader, dvs. kundernas reaktioner på relativa prisförändringar bedöms på grundval av deras köpbeslut, men hänsyn tas även till de begränsningar av möjligheterna till substitution som härrör från förhållanden på de marknader som har anknytning till den aktuella marknaden. En snäv

definition av marknaden för sekundära produkter, t.ex. reservdelar, kan bli resultatet om det är viktigt att de sekundära produkterna är kompatibla med den primära produkten. Om kompatibla sekundära produkter är svårtillgängliga samtidigt som den primära produkten är dyr och har lång livslängd, kan relativa prisökningar på de sekundära produkterna vara lönsamma. När olika sekundära produkter lätt kan substitueras med varandra eller om den primära produkten är sådan att konsumenterna snabbt och direkt kan reagera på höjningar av priserna på de sekundära produkterna kan marknadsdefinitionen bli en annan.

57. I vissa fall kan förekomsten av substitutionskedjor leda till fastställandet av en relevant marknad på vilken produkterna eller områdena i marknadens periferi inte är direkt utbytbara. Ett exempel på detta är den geografiska marknadens omfattning för en produkt för vilken transportkostnaderna är höga. Transportkostnaderna begränsar då leveranserna från tillverkningsanläggningarna till ett visst område runt

varje anläggning. I princip skulle varje sådant område kunna utgöra den relevanta geografiska marknaden. Om tillverkningsanläggningarnas lokalisering emellertid är sådan att områdena runt anläggningarna överlappar varandra i väsentlig grad, är det möjligt att prissättningen av de produkterna begränsas av en substitutionskedjeeffekt och leder till att en vidare geografisk marknad fastställs. Samma resonemang kan vara tillämpligt om produkt B är ett substitut på efterfrågesidan för produkterna A och C. Även om produkterna A och C inte är direkta substitut på efterfrågesidan, skulle de ändå kunna anses tillhöra samma relevanta marknad, eftersom utrymmet för prissättningen av dem begränsas av risken för att kunderna går över till produkt B.

58. I praktiken måste förekomsten av substitutionskedjor styrkas med faktiska belägg för exempelvis oberoende prissättning i kedjans periferi, för att den relevanta marknaden skall kunna utvidgas i ett enskilt ärende. Dessutom måste prisnivåerna i kedjornas periferi vara av samma storleksordning.

Meddelande om avtal av mindre betydelse som inte omfattas av artikel 85.1 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen

(97/C 372/04)

(Text av betydelse för EES)

I

1. Kommissionen anser att det är viktigt att underlätta samarbete mellan företag i de fall samarbetet är önskvärt av ekonomiska skäl och inte ger upphov till konkurrensmässiga problem. Därför offentliggjorde kommissionen meddelandet om avtal, beslut och samordnade förfaranden vad gäller samarbete mellan företag ⁽¹⁾, i vilket en rad avtal nämns som på grund av sin karaktär inte skall anses vara konkurrensbegränsande. I sitt meddelande om bedömningen av vissa underleverantörsavtal ⁽²⁾ ansåg kommissionen även att avtal av detta slag, som ger alla företag möjligheter till utveckling, inte som sådana omfattas av artikel 85.1 i EG-fördraget. Kommissionens meddelande om bedömning av kooperativa samriskföretag enligt artikel 85 i EG-fördraget ⁽³⁾ beskriver närmare på vilka villkor avtalen i fråga inte omfattas av för-

budet mot konkurrensbegränsande samarbete. Med detta meddelande, som ersätter kommissionens meddelande från den 3 september 1986 ⁽⁴⁾, vill kommissionen bidra till att ytterligare precisera räckvidden för artikel 85.1, i syfte att underlätta samarbete mellan företag.

2. Artikel 85.1 förbjuder avtal som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrada konkurrensen inom den gemensamma marknaden. Europeiska gemenskapernas domstol har klargjort att denna bestämmelse inte är tillämplig så länge avtalets inverkan på handeln inom gemenskapen eller på konkurrensen inte är märkbar. De avtal som inte märkbart kan påverka handeln mellan medlemsstaterna omfattas inte av artikel 85. De skall därför enbart bedömas enligt, och inom ramen för, nationell lagstiftning. Så är förhållandet med avtal vars verkliga eller förutsägbara verkan är begränsad till en

⁽¹⁾ EGT C 75, 29.7.1968, s. 3, rättat i EGT C 84, 28.8.1968, s. 14.

⁽²⁾ EGT C 1, 3.1.1979, s. 2.

⁽³⁾ EGT C 43, 16.2.1993, s. 2.

⁽⁴⁾ EGT C 231, 12.9.1986, s. 2.

enda medlemsstats område eller till ett eller flera tredje länder. På samma sätt undgår de avtal som inte syftar till eller medför en märkbar begränsning av konkurrensen, förbudet i artikel 85.1.

3. Genom att fastställa kvantitativa kriterier och ge anvisningar om hur de skall tillämpas, ger kommissionen i detta meddelande en tillräckligt konkret beskrivning av innehållet i begreppet "märkbar" för att företagen själva skall kunna bedöma om avtal de ingått med andra företag är av mindre betydelse och därför inte omfattas av förbudet i artikel 85.1. Den kvantitativa definitionen av begreppet "märkbar" är endast vägledande. I enskilda fall kan det vara möjligt att avtal som ingåtts mellan företag och som överskrider de tröskelvärden som anges nedan endast obetydligt påverkar handeln mellan medlemsstaterna eller konkurrensen inom den gemensamma marknaden och följaktligen inte omfattas av artikel 85.1. Detta meddelande innehåller inte heller någon uttömmande beskrivning av de begränsningar som inte omfattas av artikel 85.1. Även avtal som inte är av mindre betydelse kan undgå förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete om de har en enbart positiv inverkan på konkurrensen.
4. De upplysningar som kommissionen lämnar i detta meddelande bör undanröja behovet av att kommissionen klargör den juridiska situationen i fråga om sådana avtal som avses i meddelandet, genom beslut i enskilda ärenden. I fortsättningen kommer därför sådana avtal inte att behöva anmälas. Om det emellertid i ett visst fall skulle råda tvivel om huruvida ett avtal kan påverka handeln mellan medlemsstaterna eller begränsa konkurrensen på ett betydande sätt har företagen möjlighet att begära ett icke-ingripandebesked eller att anmäla avtalet, enligt bestämmelserna i rådets förordningar nr 17⁽⁵⁾, (EEG) nr 1017/68⁽⁶⁾, (EEG) nr 4056/86⁽⁷⁾ respektive (EEG) nr 3975/87⁽⁸⁾.
5. Med förbehåll för punkterna 11 och 20 kommer kommissionen inte att inleda några förfaranden, varken efter ansökan eller på eget initiativ, i fall som omfattas av detta meddelande. Kommissionen avser inte att ålägga böter i de fall då företag inte har anmält ett avtal av det slag som avses i artikel 85.1, då de i god tro ansett att avtalet omfattas av detta meddelande.
6. Detta meddelande gäller även beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden.

7. Detta meddelande är utan bindande verkan för de nationella domstolarnas tillämpning av artikel 85, även om det utgör en faktor som dessa domstolar kan beakta när de avgör ett anhängigt mål. Det påverkar inte heller Europeiska gemenskapernas domstols eller förstainstansrätts tolkning av artikel 85.1.
8. Detta meddelande skall inte påverka tillämpningen av nationell konkurrenslagstiftning.

II

9. Kommissionen anser att avtal mellan tillverkningsföretag eller företag som säljer varor eller tjänster inte omfattas av förbudet i artikel 85.1, när de deltagande företagens sammanlagda marknadsandelar inte på någon av de relevanta marknaderna överskrider
 - a) tröskelvärdet 5 % om avtalet gäller mellan företag i samma tillverknings- eller försäljningsled ("horisontella" avtal),
 - b) tröskelvärdet 10 % om avtalet gäller mellan företag i olika led i det ekonomiska förloppet ("vertikala" avtal).

Vid avtal som gäller både horisontella och vertikala samband eller då det är svårt att fastställa om ett avtal är horisontellt eller vertikalt gäller femprocentsregeln.

10. Kommissionen anser dessutom att sådana avtal inte heller omfattas av förbudet i artikel 85.1, om de marknadsandelar som anges i punkt 9 inte överskrider med mer än en tiondel under två på varandra följande bugdetår.
11. Vad gäller
 - a) horisontella avtal som syftar till att
 - fastställa priser eller begränsa produktion eller försäljning, eller
 - dela upp marknader eller inköpskällor,
 - b) vertikala avtal som syftar till att
 - fastställa återförsäljningspriser, eller
 - tillförsäkra de deltagande företagen eller andra företag områdesskydd

kan tillämpligheten av artikel 85.1 inte uteslutas, även om de deltagande företagens sammanlagda marknadsandelar ligger under de tröskelvärden som anges i punkterna 9 och 10.

⁽⁵⁾ EGT 13, 21.2.1962, s. 204/62.

⁽⁶⁾ EGT L 175, 23. 7. 1968, s. 1.

⁽⁷⁾ EGT L 378, 31.12.1986, s. 4.

⁽⁸⁾ EGT L 374, 31.12.1987, s. 1.

Kommissionen anser emellertid att det i första hand åligger medlemsstaternas myndigheter och domstolar att pröva sådana avtal som avses i punkterna a och b. Följaktligen kommer kommissionen att ingripa i dessa fall endast om den anser att gemenskapsintresset kräver det och framför allt om dessa avtal hindrar den inre marknads funktion.

12. Med deltagande företag avses i detta meddelande följande:

- a) Företag som är parter i avtalet.
- b) Företag i vilka ett av de företag som är parter i avtalet direkt eller indirekt
 - disponerar mer än hälften av kapital- eller rörelsetillgångarna,
 - kan utöva mer än hälften av rösträttigheterna,
 - kan utse mer än hälften av ledamöterna i styrelsen, direktionen eller organ som rättsligt företräder företaget, eller
 - har rätt att leda företagets verksamhet,
- c) Företag som direkt eller indirekt gentemot ett av de företag som är parter i avtalet har de rättigheter eller befogenheter som anges i b.
- d) Företag i vilka ett företag som avses i c direkt eller indirekt har de rättigheter eller befogenheter som anges i b.

Företag i vilka flera sådana företag som avses i a—d tillsammans direkt eller indirekt har de rättigheter eller befogenheter som anges i b, anses också vara deltagande företag.

13. För att kunna beräkna marknadsandelen är det nödvändigt att fastställa vilken marknad det är fråga om, vilket innebär att såväl den relevanta produktmarknaden som den relevanta geografiska marknaden måste definieras.
14. Den relevanta produktmarknaden omfattar alla produkter eller tjänster som konsumenterna anser vara utbytbara eller kunna ersätta varandra på grund av deras egenskaper, priser och tilltänkta användning.
15. Den relevanta geografiska marknaden omfattar det område inom vilket de deltagande företagen tillhandahåller de relevanta produkterna eller tjänsterna, inom vilket konkurrensvillkoren är tillräckligt likartade och som kan skiljas från angränsande geogra-

fiska områden framför allt på grund av väsentliga skillnader i konkurrensvillkoren.

16. Vid tillämpning av punkterna 14 och 15 bör kommissionens meddelande om bestämmandet av den relevanta marknaden vid tillämpning av gemenskapens konkurrenslagstiftning (*) tas i beaktande.
17. Om det råder tvivel angående den geografiska marknadens avgränsning kan företagen anse att deras avtal inte medför någon märkbar påverkan på handeln mellan medlemsstaterna eller på konkurrensen, om de tröskelvärden för marknadsandelar som anges i punkterna 9 och 10 ovan inte överskrids i någon medlemsstat. Denna bedömning hindrar emellertid inte att nationell konkurrenslagstiftning eventuellt tillämpas på de berörda avtalen.
18. Kapitel II i detta meddelande gäller inte när konkurrensen på den relevanta marknaden begränsas genom de sammanlagda verkningarna av parallella nät med likartade avtal som ingåtts av flera tillverkare eller försäljare.

III

19. Avtal mellan små och medelstora företag, enligt definitionen i bilagan till kommissionens rekommendation 96/280/EG⁽¹⁰⁾, har sällan en märkbar påverkan på handeln mellan medlemsstaterna och konkurrensen inom den gemensamma marknaden. Följaktligen undgår de i allmänhet förbudet i artikel 85.1. Om dessa avtal undantagsvis skulle uppfylla villkoren för tillämpning av denna bestämmelse, är de ändå inte av ett tillräckligt intresse för gemenskapen för att rättfärdiga ett ingripande. Därför inleder kommissionen inte något förfarande, varken efter ansökan eller på eget initiativ, för att tillämpa artikel 85.1 på sådana avtal, även om de tröskelvärden som anges i punkterna 9 och 10 ovan överskrids.
20. Kommissionen förbehåller sig emellertid rätten att ingripa i fråga om sådana avtal
 - a) när de avsevärt hindrar konkurrensen inom en väsentlig andel av den relevanta marknaden,
 - b) när konkurrensen på den relevanta marknaden begränsas genom sammanlagda verkningarna av parallella nät med likartade avtal som ingåtts av flera tillverkare eller försäljare.

(*) EGT C 372, 9.12.1997, s. 5.

(10) EGT L 107, 30.4.1996, s. 4.

YTTRANDE

från Rådgivande kommittén för företagskoncentrationer avgivet vid det 45:e sammanträdet den 9 april 1997 beträffande ett preliminärt beslutsförslag i fall nr IV/M.856 — British Telecom/MCI

(97/C 372/05)

Beträffande samgåendet mellan BT och MCI som anmälts enligt rådets förordning (EEG) nr 4064/89:

1. Kommittén tillstyrker de definitioner av produktmarknaden som ges i kommissionens beslutsförslag.
 2. Kommittén tillstyrker definitionen av den geografiska marknaden i kommissionens beslutsförslag.
 3. Kommittén finner att det föreslagna samgåendet enligt den ursprungliga anmälan skulle stärka BT:s dominerande ställning på marknaden för tillhandahållande av internationella taltелефonitjänster mellan Förenade kungariket och USA.
 4. Kommittén finner att det föreslagna samgåendet enligt den ursprungliga anmälan skulle stärka BT:s dominerande ställning på den brittiska marknaden för audiokonferens tjänster.
 5. Kommittén delar kommissionens åsikt att de åtaganden som lämnats av parterna är lämpliga och tillräckliga för att förhindra att de nämnda dominerande positionerna förstärks genom det anmälda samgåendet.
 6. Kommittén finner att samgåendet, förutsatt att parterna till fullo uppfyller sina åtaganden, är förenligt med den gemensamma marknaden och genomförandet av EES-avtalet.
 7. Kommittén uppmanar kommissionen att beakta de övriga aspekter som tagits upp under diskussionen.
 8. Kommittén rekommenderar att dess yttrande offentliggörs.
-

YTTRANDE

från Rådgivande kommittén för koncentrationer avgivet vid dess fyrtiosjunde möte den 4 juli 1997 om ett preliminärt utkast till beslut i ärende nr IV/M.877 — Boeing/McDonnell Douglas

(97/C 372/06)

1. Kommittén är enig med kommissionen om att Boeings föreslagna förvärv av MDC utgör en koncentration som omfattas av koncentrationsförordningen.
2. Kommittén är enig med kommissionen om att den samlade marknaden i detta ärende är världsmarknaden för stora jetmotor drivna trafikflygplan, som omfattar separata relevanta marknader för narrow body-flygplan och för wide body-flygplan.
3. Kommittén är enig med kommissionen om att Boeing har en dominerande ställning på de relevanta marknaderna sådana dessa definieras av kommissionen.
4. Kommittén är enig med kommissionen om att koncentrationen, sådan den anmälts av parterna, skulle leda till en förstärkning av denna dominerande ställning, vilket skulle leda till att en effektiv konkurrens skulle hämmas avsevärt på den gemensamma marknaden.
5. Kommittén är enig med kommissionen om att de åtaganden parterna har erbjudit sig att fullgöra inte är tillräckliga för att förhindra att Boeings dominerande ställning förstärks.
6. Kommittén begär att kommissionen skall undersöka om Boeing är beredd att erbjuda ytterligare åtaganden vad gäller de tre viktigaste konkurrensproblemen som identifieras i utkastet till beslut för att förhindra att en dominerande ställning förstärks i detta ärende, ge kommittén en möjlighet att yttra sig om alla sådana kompensationer och tillhandahålla kommissionens analys av dem.

Om lämpliga ytterligare åtaganden inte erbjuds vad gäller dessa konkurrensproblem för att förhindra att en dominerande ställning förstärks i detta ärende, är kommittén enig med kommissionen om att koncentrationen skall förbjudas som oförenlig med den gemensamma marknaden.

7. Kommittén uppmanar kommissionen att ta hänsyn till alla övriga synpunkter som lämnats under diskussionens gång.
8. Kommittén rekommenderar att detta yttrande offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

YTTRANDE

från Rådgivande kommittén för koncentrationer avgivet vid dess fyrtiosjunde möte, i form av en extrasession, den 16 juli 1997 om ett preliminärt utkast till beslut i ärende nr IV/M.877 — Boeing/McDonnell Douglas

(97/C 372/07)

1. Rådgivande kommittén är enig med kommissionen om att de åtaganden som parterna hittills erbjudit sig att göra inte är tillräckliga för att avhjälpa de konkurrensproblem som identifieras i utkastet till beslut och att de inte förhindrar att Boeings dominerande ställning förstärks.
2. Rådgivande kommittén uppmanar kommissionen att fortsätta att undersöka huruvida Boeing är berett att göra tillräckliga åtaganden och bekräftar på nytt sin ståndpunkt enligt yttrandet från mötet den 4 juli 1997, särskilt punkt 6.
3. Kommittén uppmanar kommissionen att ta hänsyn till alla övriga synpunkter som uppkommit under diskussionen.
4. Kommittén rekommenderar att detta yttrande offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* tillsammans med yttrandet från dess möte den 4 juli 1997.

YTTRANDE

från Rådgivande kommittén för koncentrationer avgivet vid dess fyrtiosjunde möte, andra extrasessionen, den 25 juli 1997 om ett preliminärt utkast till beslut i ärende nr IV/M.877 — Boeing/McDonnell Douglas

(97/C 372/08)

1. En majoritet av Rådgivande kommitténs medlemmar är enig med kommissionen om att de åtaganden som Boeing erbjudit sig att göra är tillräckliga för att avhjälpa de konkurrensproblem som identifieras i utkastet till beslut och att de förhindrar att Boeings dominerande ställning förstärks. En minoritet reserverar sig.
2. En majoritet av Rådgivande kommitténs medlemmar är enig med kommissionen om att koncentrationen bör förklaras förenlig med den gemensamma marknaden under förutsättning att Boeings åtaganden till fullo uppfylls och rekommenderar, mot bakgrund av den exceptionella kombinationen av strukturella och uppförandemässiga åtaganden i detta ärende, att samtliga dessa åtaganden införlivas som villkor och ålägganden i beslutet enligt artikel 8.2 i koncentrationsförordningen. En minoritet reserverar sig.
3. Rådgivande kommittén uppmanar kommissionen att upprätta och tillämpa ett rigoröst system för att övervaka att de åtaganden som Boeing gjort till fullo uppfylls och att i detta syfte tillse att Boeing i beslutet omfattas av de nödvändiga villkoren och åläggandena.
4. Rådgivande kommittén uppmanar kommissionen att årligen rapportera till kommittén om hur Boeing uppfyller de åtaganden som nämns under punkt 3 ovan.
5. Rådgivande kommittén uppmanar kommissionen att ta hänsyn till alla övriga synpunkter som uppkommit under diskussionen.
6. Rådgivande kommittén rekommenderar att detta yttrande offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Förhandsanmälan av en koncentration
(Ärende nr IV/M.1042 — Eastman Kodak/Sun Chemical)

(97/C 372/09)

(Text av betydelse för EES)

1. Kommissionen mottog den 1 december 1997 en anmälan om en föreslagen koncentration enligt artikel 4 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 ⁽¹⁾ genom vilken Eastman Kodak Company ("Kodak") och Sun Chemical Group BV ("Sun"), kontrollerat av Dainippon Ink and Chemical Inc., förvärvar, på det sätt som avses i artikel 3.1 b i förordningen, gemensam kontroll över ett nybildat samriskföretag Kodak Polychrome Graphics.
2. De berörda företagens affärsverksamheter omfattar följande:
 - Kodak: foto- och bildmaterial och anknytande tjänster inom ett flertal sektorer, inklusive grafisk konst.
 - Sun: trycksvärta, organiska pigment, tryckplåt och film för grafisk konst.
3. Kommissionen har vid en preliminär granskning kommit fram till att den anmälda koncentrationen kan omfattas av förordning (EEG) nr 4064/89, dock med det förbehållet att det slutliga beslutet på denna punkt fattas senare.
4. Kommissionen uppmanar intresserade tredje parter att lämna eventuella synpunkter på den föreslagna koncentrationen.

Synpunkterna måste vara kommissionen tillhanda inom tio dagar efter det att denna förhandsanmälan har offentliggjorts. Synpunkterna kan skickas per fax (nr +32 2 296 43 01, 296 72 44) eller per post med referensnummer IV/M.1042 — Eastman Kodak/Sun Chemical till följande adress:

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för konkurrens (GD IV)
Direktorat B — Arbetsgruppen för kontroll av företagsfusioner
Avenue de Cortenberg/Kortenberglaan 150
B-1040 Bryssel

⁽¹⁾ EGT L 395, 30.12.1989, s. 1. Rättelse i EGT L 257, 21.9.1990, s. 13.

Beslut om att inte göra invändningar mot en anmäld koncentration**(Ärende nr IV/M.967 — KLM/Air UK)**

(97/C 372/10)

(Text av betydelse för EES)

Kommissionen beslutade den 22 september 1997 att inte göra invändningar mot den anmälda koncentrationen ovan och att förklara den förenlig med den gemensamma marknaden. Detta beslut grundar sig på artikel 6.1 b i rådets förordning (EEG) nr 4064/89. Beslutet i sin helhet finns endast på engelska och kommer att offentliggöras efter det att alla eventuella affärshemligheter har avlägsnats. Det kommer att finnas tillgängligt

- i skriftlig form och kan fås från Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer (se förteckningen på sista sidan),
- i elektronisk form i "CEN"-versionen i CELEX databas med CELEX-nummer 397M0967. CELEX är den databas som innehåller Europeiska gemenskapens lagstiftning. För ytterligare information rörande abonnemang, kontakta:

EUR-OP

Information, marknadsföring och PR (OP/4B)

2, rue Mercier

L-2985 Luxemburg

Tfn +352 29 29 424 55, fax +352 29 29 427 63

II

(Förberedande rättsakter)

KOMMISSIONEN

Förslag till rådets direktiv om förteckningen över mindre gynnade jordbruksområden enligt förordning (EG) nr 950/97 (Danmark)

(97/C 372/11)

KOM(97) 575 slutlig — 97/0308(CNS)

(Framlagt av kommissionen den 11 november 1997)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 950/97 av den 20 maj 1997 om förbättring av jordbruksstrukturens effektivitet⁽¹⁾, särskilt artikel 21.2 i denna,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande, och

med beaktande av följande:

De varaktiga naturbetingade och geografiska nackdelarna för de danska öarna medför högre produktions- och transportkostnader vilket gör att jordbrukare i dessa områden inte kan uppnå samma inkomster som de med jämförbar verksamhet i andra delar av medlemsstaten.

Danmarks regering har till kommissionen, i enlighet med artikel 21.1 i förordning (EG) nr 950/97, överlämnat den förteckning över öar som kan tas upp i gemenskapens förteckning över mindre gynnade jordbruksområden samt uppgifter om dessa områdens särdrag.

Som områden med särskilda nackdelar som kan likställas med mindre gynnade områden enligt artikel 25 i förordning (EG) nr 950/97 anses alla mindre öar med en total yta som är mindre än 600 km², där de ogynsamma naturförhållandena medför att jordbruksinkomsterna är lägre än det nationella genomsnittet.

Den totala ytan för de områden som avses överstiger inte 4 % av den aktuella medlemsstatens yta.

Typen och omfattningen av ovannämnda kriterier som den danska regeringen använt sig av för avgränsningen av de typer av områden som den meddelat kommissionen motsvarar kraven för de områden med särskilda nackdelar som avses i artikel 25 i förordning (EG) nr 950/97.

⁽¹⁾ EGT L 142, 2.6.1997, s. 1.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Förteckningen över mindre gynnade jordbruksområden i Danmark återfinns i bilagan till detta direktiv och dessa områden upptas i gemenskapens förteckning över mindre gynnade jordbruksområden enligt artikel 25 i förordning (EG) nr 950/97.

Artikel 2

Detta direktiv riktar sig till Konungariket Danmark.

BILAGA

ÖAR I DANMARK SOM FÖRESLAGITS SOM MINDRE GYNNADE OMRÅDEN

Danska öar	Landarealer i km ²	Lantbruksarealer i ha
1. Samsø (1)	114,30	7 831
2. Læsø	113,80	2 466
3. Fanø (3)	55,80	929
De tre huvudöarna totalt	283,90	11 226
4. Agersø (4) inkl. Egholm	7,83	709
5. Anholt	22,37	4
6. Askø inkl. Lilleø	3,88	215
7. Avernakø	5,85	289
8. Barsø	2,66	232
9. Birkholm	0,92	84
10. Bjørnø	1,50	158
11. Baagø	6,23	566
12. Drejø	4,28	235
13. Egholm [Nordjyllands amt] (*)	6,00	448
14. Endelave	13,08	800
15. Fejø (5) inkl. Skalø	16,00	1 424
16. Femø (5)	11,38	1 009
17. Fur (2)	22,29	1 100
18. Hjarnø	3,21	287
19. Hjortø	0,90	90
20. Lyø	6,05	371
21. Mandø (3)	7,63	547
22. Nekselø	2,23	214
23. Omø	4,52	337
24. Orø	15,02	1 200
25. Sejerø	12,37	557
26. Skarø	1,97	112
27. Strynø	4,88	340
28. Tunø (1)	3,52	270
29. Venø (2)	6,46	372
30. Aarø	5,68	150
Andra öar totalt	199,00	12 120
Totalt i ansökan	482,60	23 346
Danmark totalt	43 076,70	2 770 000
Ansökan om status som mindre gynnade område, i procent	1,1 %	0,84 %

4 % av 43 077 km² = 1 723 km²

(*) Öar i samma skärgård.

III

(Upplysningar)

KOMMISSIONEN

Uppmaning att inlämna ansökningar (GD XXII/37/97) inom ramen för Leonardo da Vinci-programmet

(97/C 372/12)

I. DEN KONTRAKTSSLUTANDE ENHETENS NAMN OCH ADRESS

Europeiska kommissionen, GD XXII
 "Utbildning och ungdomsfrågor",
 Rue de la Loi/Wetstraat 200
 B-1049 Bryssel

Mer information om insändande av förslag återfinns i sektion XII nedan.

(COM(96) 589 final), kommissionens rapport avseende genomförande av rådet rekommendation från juni 1993 rörande rörlighet för arbetstagare i fortgående utbildning (COM(97) 180 final), och kommissionens grönbok avseende "Hinder för tvärnationell rörlighet för människor som deltar i utbildnings- och fortbildningsprojekt" (COM(96) 462 final). Riktlinjer etablerade inom området för förbättring av möjligheter på arbetsmarknaden, i synnerhet de utvecklade från rådsmötet i Amsterdam (juni 1997). Kommissionens nyligen utgivna rapport till rådet rörande "utveckling av lärlingsskap i Europa" (COM(97) 300 final) samt de riktlinjer fastlagda i kommissionens "Europeisk pakt för arbete" (CSE(96) 1 final) är också en del av referensramen.

II. BAKGRUND

- Leonardo da Vinci-programmet skall bidra till genomförandet av en yrkesutbildningspolitik på gemenskapsnivå (artikel 127 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen). Syftet med programmet är att främja nya sätt att se på yrkesutbildning, såväl politiskt som praktiskt. Med utgångspunkt från den erfarenhet som förvärvats under Leonardo da Vincis första tre verksamhetsår och i synnerhet från resultaten i den första delutvärderingen av programmet (COM(97) 399 final) är det nödvändigt att bättre precisera vilken typ av insatser som bör stödjas inom programmets ram och därvid beakta den gemensamma målsättning som definieras i rådets beslut.
- Åtgärder som kommer att genomföras under 1998 inom Leonardo da Vinci kommer att inbegripa utveckling på såväl politisk som genomförande nivå, som verksamheten inom utbildningsområdet på gemenskapsnivå har bidragit till. Exempel på dessa är i synnerhet det "Europeiska året för livslångt lärande" (1996), riktlinjer beskrivna i kommissionens vitbok "Undervisa och lära: mot ett kunskapssamhälle" (COM(95) 590 final), Åtgärdsplanen för nytänkande
- Under förutsättning att kraven för godkända projekt har tillgodosetts (se nedan) kommer kommissionen 1998 att ge särskild uppmärksamhet till förslag rörande tvärnationella placerings och utbytesprogram (område I.1.2 och II.1.2), samt vidare information av utbildningsresultat, metodologi, hjälpmedel och produkter (område III.3.a). Särskild vikt fästs även vid spridning av nytänkande inom utbildning, i synnerhet avseende små och medelstora företag, involverande främjande av företaganda; bildande av små och medelstora företag (gäller även företag aktiva inom ekonomiområdet) och förberedelser kring starta eget företag för att skapa ett eget arbete. Utvecklingen av Europeiska nätverk för utbildningsprojekt involverande olika parter, inkluderande arbetsmarknadens parter, anses även vara av stor vikt. Kommissionen välkomnar projekt med syfte att pröva ny arbetsorganisation i området tillgång till vidareutbildning och vägledning. Detta i synnerhet för projekt med fokus på arbetslösa ungdomar eller vuxna som skall återvända till arbetslivet. Vidare kommer Kommissionen att gynna, inom samtliga prioriteter, förslag av hög kvalitet med fokus på lika möjligheter (utöver de ramar och åtgärder som nämns i programmet) samt främjandet av språklig kompetens (i synnerhet avseende utvecklingen av standard, modeller och hjälpmedel för språktester och ny metodologi, som utgår från ny teknik).

4. Inom detta sammanhang vill Kommissionen fästa potentiella sökandens uppmärksamhet på vikten av att sända in förslag som har en eller flera av följande egenskaper:

- ett starkt och strukturerat kompanjonskap i vilket företaget har en aktiv roll, speciellt mindre och medelstora företag (eller grupper av dessa), inklusive kooperativ, föreningar och stiftelser;
- aktivt deltagande av arbetsmarknadens parter på alla nivåer och i alla åtgärder, i synnerhet i fråga om arbetsorganisation i allmänhet och utveckling av den sociala dialogen;
- koppling till regional eller lokal utveckling, särskilt genom utbildning av personer aktiva inom utvecklingsarbetet, i synnerhet beträffande territorialpakter för sysselsättning;
- fokuserar sig på industriella förändringar, även på sektorsnivå, speciellt om den föreslagna utbildningsåtgärden syftar till att överföra teknologiskt nytänkande för produktion av nya varor och tjänstetyper, etablering av nya produktions-system och genomförande av arbetsorganisation som innehåller utbildning med inriktning på bevarande av miljö och naturresurser;
- Främjar strukturella eller organisatoriska utbildningsinitiativ med fokus på bekämpning av utslagning;
- är ett komplement till utvecklingen, på lokal/regional nivå eller på sektorsnivå, av tvärnationella nätverk för kunskaps- och erfarenhetsutbyte, mellan deltagande företag, i synnerhet små och medelstora företag, och deras stödstrukturer, både på utbildnings- och sektorsnivå;
- deltagandet av parter från Cypern och associerade länder från öst och Centraleuropa, som fullt ut deltar i programmet (fr.o.m. 1/11 Rumänien, Ungern och Tjeckien).

5. Rådets beslut om Leonardo da Vinci-programmet understryker vikten av pilotprojekt, vilkas resultat kan utvecklas och prövas genom tvärnationella placerings- och utbytesprogram syftande till att utveckla och värdera pilotprojektens resultat.

Vad avser undersökningar och studier (område III.2.a) i programmet, hänvisar Kommissionen till att insända projekt måste visa på ett mervärde avseende genomförandet av prioriterade områden (se sektion IX nedan). Projekten måste av detta skäl bidra till

genomförandet av yrkesutbildningspolitiken på gemenskapsnivån. För att maximera resursanvändningen är det att föredra att presentera tvärnationella förslag till undersökningar och studier avseende utvecklingen av nya koncept för yrkes inriktad utbildning i de deltagande länderna.

III. OMRÅDEN

6. Förslag till pilotprojekt eller tvärnationella utbytes- eller placeringsprogram, vilka syftar till att kvalitativt förbättra system och inrättningar för grundläggande och fortsatt yrkesutbildning, skall läggas fram under område I.

Förslag, som syftar till att förbättra praxis och åtgärder för grundläggande eller fortsatt yrkesutbildning inom företagen, genom deltagande av arbetsmarknadens parter och/eller universitet, skall läggas fram under område II.

Förslag avseende förbättring av språkkunskaper samt spridningen av nytänkande i yrkesinriktad utbildning skall föreslås inom område III.1 och III.3.

Förslag till undersökningar och studier syftande till att utveckla kunskaper inom yrkesutbildningsområdet skall presenteras under område III.2.a. Dessa förslag skall inbegripa prioriteterna 1 och 4 (se sektion IX nedan), vidare skall dessa presenteras under ansökningsprocedur 2. Denna beskrivs närmare under sektionerna X, XI och XII nedan. Förslag avseende prioriteterna 2, 3 och 5 (se sektion IX nedan) skall presenteras under ansökningsprocedur 1. Denna beskrivs närmare i sektionerna X, XI och XII nedan.

7. Det är huvudsakligen följande egenskaper som skiljer förslag som faller under område I respektive II i programmet:

- pilotprojekt föreslagna under område I skall uppvisa en tydlig effekt på de deltagande ländernas system och institutioner för yrkesutbildning. En klar anknytning till en eller flera offentliga eller kontraktsevenliga institutioner av allmän omfattning skall kunna styrkas genom att peka på hur projektet stödjer eller kompletterar deras insatser;
- pilotprojekt som faller inom område II skall vara inriktade på tvärnationella insatser; vilka utformas och genomförs av aktörer som är direkt engagerade i åtgärder inom grundläggande eller fortsatt yrkesutbildning. Med andra ord måste förslag till pilotprojekt inom område II tydligt visa på vilket sätt ekonomiska och sociala aktörer

engageras i projekten — bland annat genom samarbete mellan universitet och företag — och hur projekten stödjer och kompletterar deras insatser inom yrkesutbildningsområdet;

- undersökningar och studier skall syfta till att utveckla kunskaper inom yrkesutbildningsområdet, inklusive grundläggande yrkesutbildning, framförallt med avseende på; unga människors deltagande i arbetslivet, återkommande yrkesutbildning samt livslångt lärande.

IV. KVALITETSKRAV

8. Vid granskning av de förslag som uppfyller urvalskriterierna tas hänsyn till följande kvalitetskrav:

- Förslag skall tydligt visa hur de kommer att förbättra existerande utbildningsmetoder, innehåll, praktik och hjälpmedel (det räcker inte med att förslag återanvänder existerande metoder eller utbildningsmaterial på cd-rom).
- Förslag skall visa hur ett tvärnationellt samarbete kan bidra till ökad anpassningsgrad och kompetens hos den arbetssökande samt att visa; hur aktiviteten bidrar till att göra en utbildning mer relevant för arbetsmarknadens behov; hur arbetstaggens rörlighet ökar, hur tydlighet och erkännande av kvalifikationer mellan deltagande länder förbättras (detta speciellt med avseende på kvalifikationer nödvändiga för att få arbete som uttrycks i direktiv 92/51/EEG) färdigheter och kunskaper inom nya sektorer, hur möjligheten att få ett arbete förbättras, hur utanförskap kan motverkas eller hur behov av färdigheter och kunskaper inom framförallt små och medelstora företag (inkluderande den sociala och ekonomiska sektorn) kan tillgodoses. Alla parter förväntas ha en aktiv roll och funktion i projektens struktur.
- Förslag skall visa hur resultatet från projekten kan överföras till andra aktörer på utbildningsområdet. Detta inkluderar förslag.
- Förslag skall visa hur projektet kan möjliggöra ett aktivt och pluralistiskt kompanjonskap mellan olika deltagande aktörer, exempelvis hur parter representerande olika typer av organisationer, institutioner på lokal eller regional nivå och hur parter representerande olika typer av institutioner deltar i yrkesutbildningen.
- Förslag skall visa en tydlig sammanfattning av projektets ekonomi inkluderat en detaljerad nedbrytning i kostnader och intäkter i enlighet med

ansökningsformulärets riktlinjer. Detta skall inkludera uppgifter om alla medfinansierare av projektet. Projekten skall också visa hur en effektiv och korrekt styrning av projektets ekonomi skall utföras. Förslaget skall även visa på dess förmåga att genomföra en effektiv tvärnationell styrning av projektet avseende genomförande, utvärdering och framgång i verksamheten.

V. VARAKTIGHET OCH STÖDBELOPP

9. De speciella omständigheterna för denna infordran av förslag, två år innan slutet av åtgärdsprogrammet (31 december 1999) och med en intention att skapa en väg för en möjlig uppföljning av programmet i ljuset av prioriteterna i kommissionens "Agenda 2000", detta särskilt vad avser åtgärder för skapandet av "Kunskapens Union".

- Pilotprojekt kommer endast att accepteras med en maximal längd om två år efter kontraktets datum, vilket kommer att vara slutet av november 1998.

- Den maximala längden av tvärnationella placerings- och utbytesprojekt kommer att variera beroende på programmets natur.

10. Gemenskapens finansiella bistånd till de pilotprojekt, multiplikatorprojekt och placerings- och utbytesprojekt som godkänns uppgår mycket sällan till de maximala belopp som anges i rådets beslut (dvs. 100 000 ecu/år under högst tre år för pilotprojekt, vilket belopp får utgöra högst 75 % av de återopade kostnaderna — under två år för multiplikatorprojekt — och 5 000 ecu/år per placering eller utbyte så länge dess varaktighet inte överstiger den maximala tid som rådet angivit i sitt beslut). Sökande bör uppmärksamma att det bistånd som anslås av gemenskapen ofta är lägre än det belopp som sökanden begärt.

VI. HUR LEONARDO DA VINCI KOMPLETTERAR ANDRA PROGRAM OCH INITIATIV

11. Leonardo da Vinci-programmet och andra gemenskapsprogram (exempelvis Sokrates) och initiativ (särskilt med avseende på prioritet 2, Youthstart, Integra och Urban) bör komplettera varandra i större utsträckning än vad som idag är fallet. Detta gäller inte minst; "the Fourth Framework Programme of

Research and Technological Development". För att uppnå detta mål på verksamhetsnivå kan sökanden, som framgångsrikt genomför eller genomfört och avslutat projekt finansierade av annat program eller gemenskapsinitiativ även söka till denna infordran av förslag (för att stärka deras partnerskap, för att styra tvärnationella nätverk eller genom att inrätta ett utbildningsnätverk i syfte att sprida och överföra redan utvecklade utbildningsmetoder och -resultat).

För det fall projekt har finansierats via ett annat program eller initiativ, erfordras en tydlig redovisning för att tillförsäkra öppenhet och ekonomiskt ansvar.

Sökanden bör emellertid uppmärksamma att dubbelfinansiering inte är tillåten. Detta innebär att sökanden inte kan erhålla medel för liknande eller (delvis) identiska förslag inom ramen för Leonardo da Vinci-programmet och inom ramen för andra program eller gemenskapsinitiativ.

VII. DELTAGANDE AV PRE-ASSOCIERADE LÄNDER

12. Följande Associeringsrådets beslut kan Tjeckien, Ungern, Rumänien och Cypern delta fullt ut i Leonardo da Vinci-programmet 1998, men särskilda budgetregler: måste respekteras. Dessa finns i ett tillägg till ansökningsformuläret.

Villkor för deltagande

För att kunna få ett ekonomiskt stöd från programmet krävs det att sökande organisation eller institution kommer från:

- Ett av länderna i Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet (EUR 18), innebärande de 15 medlemsstaterna i EU samt Island, Liechtenstein och Norge.
- Ett av de associerade länderna i Leonardo da Vinci-programmet sedan 1 november 1997, innebärande Tjeckien, Ungern, Rumänien och Cypern.
- Ett av länderna, vilket associering med Leonardo da Vinci för närvarande förhandlas, under förutsättning att relevanta beslut fattas innan ur-

valsproceduren har avslutats: Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien samt Slovenien.

Regler för valbarhet

Placerings- och utbytesprogram (med undantag från operationella program inom område I, och åtgärd III.1.b inom område III), pilotprojekt (utom åtgärd III.1.a inom område III) samt undersökningar och studier måste inkludera deltagare från minst tre länder varav minst en medlemsstat i den Europeiska unionen.

VIII. YTTRELIGARE INFORMATION

13. Intresserade sökande finner ytterligare information av vikt i det ansökningsformulär som ovillkorligen måste användas för att presentera förslaget. De är också välkomna att kontakta de nationella samordningsorganen och stödenheten Bureau d'Assistance Technique Leonardo da Vinci, vars adress framgår nedan, för att erhålla ytterligare upplysningar (se sektion XII nedan). Sökanden anmodas också att använda kommissionens hemsida på [www:http://europa.eu.int/en/comm/dg22/leonardo.html](http://europa.eu.int/en/comm/dg22/leonardo.html).

På hemsidan finns nödvändig information samt nödvändiga formulär. Sökanden bör kontakta nationella samordningsorgan för förslag rörande åtgärd I.1.2, då genomförandet av denna åtgärd är decentraliserat till de deltagande länderna.

14. Utöver eventuella initiativ från de deltagande ländernas sida inom ramen för denna infordran av förslag, kommer kommissionen att organisera den 11 december 1997 en lansering av 1998 års allmänna infordran av förslag samt den 19–20 januari ett antal kontaktseminarier och möten i Bryssel. Potentiella sökanden som är intresserade bör kontakta nationella samordningsorgan och/eller Leonardo da Vinci — Bureau d'Assistance Technique, för ytterligare information eller intresseanmälan.

IX. PRIORITERINGAR FÖR LEONARDO DA VINCI 1998

15. För alla åtgärder inom områdena I, II och III har fem prioriteringar fastställts för infordran av förslag till Leonardo da Vinci-programmet 1998 (förslag till

pilotprojekt, placerings- och utbytesprogram, undersökningar eller analyser):

1. förvärva nya kompetenser,
 2. verka för närmande mellan utbildningsinstitutioner och företag
 3. bekämpa utslagning
 4. investera i mänskliga resurser
 5. göra kunskap som inhämtas via informationssamhällets hjälpmedel tillgänglig för alla, med sikte på livslång utbildning.
16. Erfarenheter över de senaste tre åren har visat att sökanden bör försäkra sig om att de klart och tydligt specificerat sitt val av prioritet i sitt förslag (se även paragraf 5 -kvalitetskrav), liksom även precisera vad som gör förslaget speciellt samt värde det har för den Europeiska gemenskapen.

Prioriteringar 1: Förvärva nya kompetenser

17. Förslagen skall söka förbättra arbetssökandens utsikter till anställning genom att anpassa yrkesutbildningens metoder och innehåll till förändringar av arbetsorganisation, teknisk utveckling, miljöutveckling, sociala förändringar och inre marknadens behov och/eller bidra till förbättrade språkkunskaper (se sektion IV ovan) genom att svara till en eller flera av följande målsättningar:
- a) Göra det möjligt för individer att förvärva kvalifikationer som behövs i nya arbeten genom att identifiera erforderliga kompetenser och genom att utveckla utbildning och kvalifikationer för nya områden såsom miljö, data, säkerhet, hälsa, hemtjänst, kulturminneskydd, turism och start av företag (i synnerhet små och medelstora företag). Kommissionen välkomnar förslag rörande kunskap om färdigheter relaterade till verksamheter, och arbetsskapande aktiviteter på regional och lokal nivå, särskilt förslag inbegripande utvecklingen av kvalificerade utbildningsprogram inom ramen för lokala initiativ, särskilt i förhållande till små och medelstora företag, hantverk och projekt samt stödandet av lokala åtgärder syftande till att skapa nya arbetstillfällen.
 - b) Stimulera förvärvande av yrkeskvalifikationer, däribland nyckelkompetenser samt främjandet av studier beroende på utvecklingen av produkter baserade på forskning, resulterande från utvecklingen av nya modeller och instrument; och ge

nom att undersöka möjligheterna till ett närmande mellan formella och informella inrättningar inom yrkesutbildningsområdet med syfte på livslång utbildning och tillgången på denna.

- c) Sökanden som, utvecklar, provar eller analyserar nya metoder för att nå ett formellt erkännande av/kontrollera nyckelkompetenser och kvalifikationer i den grundläggande yrkesutbildningen likväl som kompetenser och kvalifikationer uppnådda genom yrkeslivserfarenhet och informell utbildning. Detta inkluderar personal med hög kompetens inom den tredje sektorn samt, i synnerhet ingenjörer och tekniker verksamma i produktion, hantverk och underhåll, med verksamhet inom exempelvis företagssektorn. Med syfte att bidra till en ökad öppenhet och överföring av nytänkande mellan de deltagande länderna.
- d) Siktande mot utveckling av nytänkande och nya tillvägagångssätt inom området utbildningskvalitet.

18. Särskild vikt kommer att fästas vid förslag till pilotprojekt, med individers tillgång till möjligheter som en utgångspunkt:

- projekten skall kunna integreras i ett europeiskt design-, produktions- och utvärderingsnätverk som i samarbete med de deltagande ländernas utbildningssystem och -institutioner, syftar till att utveckla metoder för att nå ett formellt erkännande av kvalifikationer. Projektet skall komplettera de formella urvalssystemen och erbjuda den enskilde individen nya möjligheter att erhålla ett formellt erkännande av sin kompetens samt utvärdering av sin yrkesmässiga utveckling i syfte att uppnå en ökad tvärnationell rörlighet;
- det skall under arbetets olika faser vara möjligt att till projektet knyta erforderlig expertis på de områden som projektet täcker och expertis som kan definiera lämpliga utbildningsmoduler och förverkliga individuella provningsformer (till exempel genom "yrkeskort" som fastställer en viss kompetens).

Prioriteringar 2: Verka för ett närmande mellan utbildningsinstitutioner och företag

19. Förslagen skall försöka utveckla metoder i yrkesutbildning alternerande verksamhet i alla dess former och på alla nivåer, till exempel inom lärlings- och

praktikprojektutbildning på och utanför arbetsplatserna samt högre utbildning, och sträva efter att förbättra yrkesutbildningens dragningskraft genom att svara till en eller flera av följande målsättningar:

- a) anpassa den grundläggande yrkesutbildningens innehåll och utbudet av yrkesutbildning via samarbete mellan utbildningsinstitutioner och företag, för att på så sätt utveckla nya sätt att främja alternerande utbildning, särskilt med tanke på nya behov och kvalifikationer, till exempel vid överföring av ny teknologi. Detta särskilt med tanke på resultaten från RDT-programmens samarbete mellan universitet och företag;
 - b) stimulera utveckling av nya förbindelser med den högre utbildningen genom en alternering av praktik och studier och därmed knyta samman universitet och företag i den högre utbildningen.
20. Inom ramen för denna prioritering, välkomnar kommissionen förslag, i synnerhet de som involverar arbetsmarknadens parter, med hänsyn till:
- utveckling av olika former av utbildning på och utanför arbetsplatsen (inkluderande lärlings/praktikantutbildning) på alla nivåer, i synnerhet sådana som möjliggör längre perioder av utbildning och/eller yrkeserfarenhet i en annan medlemsstat som en integrerad del av utbildningen genomförd i det sändande deltagande landet;
 - utveckling av möjligheterna att erhålla utbildning och yrkeserfarenhet i olika ekonomiska, sociala och kulturella miljöer och företag under utbildningstiden;
 - främjande av nya former av pedagogik i handledning och uppföljning med hänsyn (i synnerhet avseende lärare och utbildare) till den europeiska dimensionen liksom användandet av distansutbildningsteknik i samband med utbildning på och utanför arbetsplatsen, inklusive praktik och lärlingskap, eller;
 - främjande av den tvärnationella rörligheten via ett närmare samarbete mellan praktik/utbild-

ningscentra och forskningscentra i de olika deltagande länderna.

Kommissionen kommer att ge stöd till utbytes- och placeringsprojekt samt pilotprojekt inom ramarna för livslång vägledning till unga nyutexaminerade för att förbättra deras möjligheter på arbetsmarknaden, samt för personal på mellan chefsnivå, i synnerhet, i små och medelstora företag.

21. De experimentella pilotprojekten kan i förekommande fall utmynna i utbytes- eller placeringsprogram.

Prioriteringar 3: Bekämpa utslagning

22. Förslagen skall förebygga eller bekämpa utslagning och främja tillträde till utbildning för grupper som är missgynnade på arbetsmarknaden, till exempel arbetslösa (inklusive vuxna arbetslösa) som saknar eller har bristfälliga kvalifikationer och därigenom förbättra deras utsikter att erhålla arbete genom:

- a) förbättrad information, rådgivning och vägledning som svarar mot individuella behov, till exempel beträffande utbildningsvägar, utsikter att erhålla ett arbete och karriärmöjligheter både för ungdomar och vuxna,
- b) anpassning av utbildningens innehåll och utbudet av utbildning för de som saknar kvalifikationer nödvändiga för att stärka nyckelkompetenser och inlärningskapacitet samt, så långt möjligt, erbjuda dem en yrkeskvalifikation,
- c) främjandet av ungdomars återupptagande av utbildning och deltagande i kompetenshöjande verksamhet.

23. Kommissionen kommer att välkomna förslag vilka, med samma kvalitetsnivå

— medger innovativa pedagogiska metoder och möjligheter till integration i arbetslivet för de mest missgynnade grupperna, såväl inom skolan som på det sociala området, särskilt i missgynnade förortsområden och, i förekommande fall, i glesbygdsområden med hög arbetslöshet, och som syftar till att utveckla berörda personers — framförallt ungdomars — motivation, inlärningskapacitet, baskunskaper och sociala färdigheter, bland annat med sikte på en integrering tillbaka till det normala utbildningssystemet, och

- visar att de har kapacitet att sammanföra lokala och regionala medel i form av finansiella och mänskliga resurser och därigenom komplettera de medel som har anslagits av Europeiska gemenskapen, samt upprätta kompanjonskap med omgivande socio-ekonomiska miljöer, t.ex. små och medelstora företag, särskilt genom personlig handledning, för att garantera ett resultat i form av nya arbetstillfällen,
- använder spridningseffekt och nätverk på lokal och regional nivå avsedda att etablera eller igångsätta ett starkt tvärnationellt samarbete mellan nuvarande integrationsexperiment i de olika länderna som deltar i programmet.

Prioriteringar 4: Främja investeringar i mänskliga resurser

24. Förslagen skall främja investeringar i mänskliga resurser och i utbildningens kvalitet (inklusive i den högre utbildning), vilket är två nyckelfaktorer som gör det möjligt att uppnå ekonomiska mål genom att:

- a) främja utbildning av högre tjänstemän i statliga organ eller byråer på olika, i synnerhet regionala myndigheter eller instanser, nivåer vilka deltar i den ekonomisk/sociala utvecklingen, särskilt för att förbättra kompetensen inom resursplanering, vägledning samt rådgivning;
- b) främja tillgång till utbildning för alla arbetstagare (särskilt i ljuset av kommissionens tidigare nämnda rapport), i synnerhet för personer som saknar kvalifikationer, genom att uppmuntra företagen att utveckla effektiva strategier för utbildning och utveckling av mänskliga resurser, till exempel med sikte på "undervisande" organisationer som omfattar institutioner vilka kombinerar utbildning och arbete samt tar hänsyn till nya villkor på arbetsmarknaden;
- c) utveckla ny metodik för att undanröja hinder för utbildning på små och medelstora företag och upprätta kompanjonskap mellan lokala/regionala

utbildningsinstitutioner däribland universitet och representanter för lokala ekonomiska intressen i syfte att samordna deras ansträngningar, identifiera lokala/regionala behov och anpassa utbildningsverksamheten så att den svarar mot dessa behov.

25. Kommissionen välkomnar förslag, med en bas i analys av system och organisation av utbildning i de olika deltagande länderna. Med en målsättning att demonstrera i vilken utsträckning och hur investeringar i fortgående utbildning för anställda kan förbättras inklusive finansieringen av nytänkande vad gäller livslångt lärande. Särskilt avseende kommer att fästas på projekt, som utvecklar strategier för innovativ utbildning och metoder användbara i såväl sektoriella som lokala sammanhang. Detta inbegriper små och medelstora företag och i synnerhet de som är verksamma med att igångsätta europeiska nätverk av utbildningscentra specialiserade i utvecklade innovativa utbildningsprojekt samt teknologiöverföring. Detta innefattar även strategier och metoder för dessa företag involverande universitet, myndigheters och privata forskningsorganisationer, yrkesutbildningsorganisationer samt arbetsmarknadens parter. Kommissionen kommer på samma sätt att fästa särskild vikt vid förslag som fokuserar på utbildning för arbetsmarknadens parter (i synnerhet små och medelstora företag) inför genomförandet av den gemensamma valutan.

Kommissionen kommer att välkomna förslag syftande till igångsättningen av tvärnationella tematiska och fortgående nätverk för utbildning, som medger både en investering av individuella deltagare och undervisning på arbetstid.

Kommissionen kommer att stödja förslag syftande till att igångsätta resurscentra för utbildning organiserade i nätverk för utvecklingen av en större och bredare tillgänglighet för utbildning. Detta i synnerhet genom användandet av ny teknik såsom "the University for Industry" -initiativet, som nyligen förslags av Förenade kungariket.

26. För alla projekt insända under denna prioritet, förslag till samarbete involverande arbetsmarknadens parter, i synnerhet de som utvecklats genom en dialog mellan parterna, kommer att välkomnas. Kommissionen kommer att studera kvalitetsförslag syftande till att igångsätta, på arbetsmarknadens par-

ters, på gemenskapsnivå, initiativ, tvärnationell organisation för stödjande, studier och uppföljning av investeringar gjorda av företag och andra parter i personal resurser.

Prioritering 5: Göra kunskap som inhämtas via informationssamhällets hjälpmedel tillgänglig för alla, med sikte på livslång utbildning

27. Kommissionen kommer att välkomna förslag, vilka har den dubbla målsättningen att å ena sidan utveckla informations- och kommunikationsteknologi för att uppnå en bredare och fortgående tillgång till utbildning och praktik och å andra sidan svara mot nya krav för kvalifikationer och kompetens resulterande i informationssamhället. Förslag skall ha följande egenskaper:

- bidra till utvecklingen av små och medelstora företag i informationssamhället: projekt kring den framgångsrika integreringen av informations- och kommunikationsteknologi i små och medelstora företagsutbildningsprojekt styrda mot yrkesmässig utveckling och igångsättandet av informationsteknologimiljöer inom små och medelstora företag;

- utvecklande av innovativa utbildningsmetoder och produkter för människor med lägre kvalifikationer;

- utbildning av lärare och utbildare i användandet av utbildnings- och multimediamjukvara i lärlings- och praktikprocesser, inkluderande integrering av material inom informations- och kommunikationsteknologi; utbildning av yrkesvägledare för att öka deras kunskaper om ny teknologi och dess möjligheter; utvecklande av mjukvara som tar hänsyn till olika målgrupper i utbildningen;

- bidra till en utveckling av strukturer för yrkesmässiga kvalifikationer för designers av mjukvara för utbildningsområdet, som tar hänsyn till de olika nivåerna av expertis som erfordras i design, utveckling och igångsättande av utbildning med hänsyn till olikartade utbildningsmiljöer;

- utförande av olika undersökningar och studier för att identifiera innovativa metoder för användandet av informations- och kommunikationsteknologi inom yrkesutbildning, med avseende på, i synnerhet, små och medelstora företags behov och anskaffande av nya kompetenser. Detta inkluderande studier av nya modeller för praktik och lärlingsprojekt; undersökningar och studier måste ge en genomgripande summering av dessa erfarenheter samt utvärdera genomslagskraften och genomförandet av rekommendationer för vidareinformation till en bred publik;

- vidareinformation av goda erfarenheter och metoder rörande produktion, användande och distribution av multimediautbildningsmaterial för användande i yrkesutbildning;

- utveckling av initiativ inom området "virtuell rörlighet" (exempelvis inom distansarbete) såväl som andra former av arbetsorganisation av relevans. Detta inbegriper även innovativ mjukvara för användning inom utbildningsområdet, som kan underlätta rörlighet; mer generellt utvecklingen av metoder för användandet och utvärderandet av multimediaprodukter.

X. FÖRFARANDEN

28. Förfarande I

Varje deltagande land organiserar och publicerar i samarbete med kommissionen en infordran av förslag i de berörda länderna för projekt som faller under område I.1.1 ("Pilotprojekt som syftar till stöd till förbättringar av yrkesutbildningssystem och yrkesutbildningsinstitutioner i de deltagande länderna"), I.1.2 ("tvärnationella placerings- och utbytesprogram"), III.1 ("Förbättring av språkkunskaper"), III.3.a ("Spridning av nyheter inom utbildningsområdet") och III.2.a ("Undersökningar och analyser inom yrkesutbildningsområdet") inom ramen för Leonardo da Vinci-programmet (prioriteterna 2, 3 och 5).

Förfarande II

Allmän infordran av förslag av kommissionen, för de 15 medlemsstaterna i Europeiska Unionen och EFTA-ländernas deltagande i det Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet såväl som Ungern, Rumänien, Tjeckien och Cypern, med inriktning på område II ("Stöd till förbättringar av yrkesutbildningsåtgärder, inbegriper samarbete mellan universi-

tet och industri, i fråga om företag och arbetsgivare") och III.2.a ("Undersökningar och analyser inom yrkesutbildningsområdet") i Leonardo da Vinci-programmet (prioriteterna 1 och 4).

29. Kommissionen och varje deltagande land ska sträva efter att samordna informationen om programmet för att säkerställa en hög grad av öppenhet vid urvalsförfarandet, garantera att så många upphovsmän som möjligt får tillgång till informationen och sträva efter att nå ut till alla beörda målgrupper.

XI. ALLMÄNNA VILLKOR

30. Vademecum och ansökningsformulär

Vademecum, ansökningsformuläret samt tillägg till 1998 års ansökningsformulär beskriver de urvalskriterier och villkor som tillämpas samt de principer som är styrande vid godkännande av förslag till gemenskapsåtgärder:

Dessa dokument kan på begäran erhållas på vart och ett av gemenskapens språk från programmets stödenhet, Tekniska kontoret, som upprättats för att bistå kommissionen med programmets genomförande, och från de nationella samordningsinstanserna (se bifogad förteckning).

Vademecum och ansökningsformulär finns även tillgängliga på "EUROPA" servern på Internet under adressen:

<http://europa.eu.int/en/comm/dg22/leonardo.html>

Förslagets innehåll och presentation

För upplysningar beträffande förslagets innehåll och presentation hänvisas till "Vademecum" och "Ansökningsformuläret". Där återfinns allmän information och anvisningar som hjälper sökanden att lämna alla uppgifter som erfordras för att kommissionen skall kunna bedöma kvalitet och värde av deras ansökan inom ramen för Leonardo da Vinci-programmet. Sökanden ombeds att ytterst noggrant respektera de urvalskriterier som presenteras i "Vademecum" och "Ansökningsformuläret", samt de prioriteringar som beskrivs ovan.

Sista datum för inlämnande av förslag

Senaste datum för inlämnande av förslag (för alla förslag inom område I, II och III) har fastställts till **31 mars 1998**. Det är poststämpelns datum som gäller.

Kommissionen och/eller deltagande länder förbehåller sig rätten att inte beakta förslag som poststämpelats efter detta datum.

XII. ADRESSER FÖR FÖRSÄNDELSEN

31. Förslag som faller under förfarande 1, det vill säga område I.1.1, III.1, III.2.a, III.3.a skall sändas till "Nationella samordningsorganet för Leonardo da Vinci" i respektive deltagarland med original och en kopia till programmets stödenhet "Tekniska kontoret"/BAT. Förslag beträffande område I.1.2 skall endast sändas till det nationella samordningsorganet i ett original och en kopia, alltså utan kopia tillbyrå för teknisk assistans.

Förslag som sorterar under förfarande 2, det vill säga område II och III.2.a skall sändas till följande adress:

Bureau d'Assistance Technique à la Commission européenne pour le programme Leonardo da Vinci 9, Avenue de l'Astronomie B-1210 Bryssel (1 original + 3 kopior)

med kopia till "Nationella samordningsorganet för Leonardo da Vinci" i medlemsstaterna och i de länder som deltar (2 kopior).

Annonsering av kontakt- och informationsdagar med anledning av infordran av förslag till Leonardo da Vinci programmet 1998

Den europeiska kommissionen General Direktorat för utbildning, yrkesutbildning, och ungedomsfrågor organiserar den 11 december klockan 10.00 till 11.30 1997 lanseringen av 1998 års infordran för förslag. Detta kommer att sändas per satellit på Eutelsat II (Europe by satellite Eutelsat 2 på 10 grader öst sändare 21, frekvens 11 080 000 MHz — horisontell polaritet — 19 MHz/volt). Från den 19 januari 1998 till den 20 januari 1998 kommer informations- och kontaktdagar att organiseras avseende 1998 års infordran av förslag för Leonardo da Vinci-programmet för genomförande av yrkesutbildningspolitik på gemenskapsnivå. Dessa möten riktar sig framförallt till nya sökanden, som söker samarbetspartners, för att kunna igångsätta innovativa yrkesutbildningsprojekt inom för 1998 års infordran av förslag. Informations- och kontaktdagarna prioriteringarna kommer att äga rum i Bryssel.

Dessa dagar kommer att erbjuda

— särskilda informationsområden med utställningar från den Europeiska kommissionen, nationella kontor och ansökningsländer; informationskontor samt tematiska

mötesplatser för att bidra till kontaktskapande mellan deltagare;

- tematiska och praktiska workshops tillägnade i 1998 års allmänna prioriteringarna införandet av förslag.

Anmälan och deltagande är kostnadsfritt. Deltagare kommer inte att erhålla reskostnadsersättning samt traktamente av kommissionen.

För deltagande i dessa informations- och kontaktdagar var vänlig sänd in bifogad intresseanmälan före den **7 januari 1998** med fax till nummer: +33 1 43 67 79 00.

Denna blankett finns tillgänglig antingen på Europa-servern

(<http://europa.eu.int/en/comm/dg22/leonardo.html>) eller hos de nationella samordningskontoren, vilkas adresser finns i bilaga I, eller per telefon +33 1 43 67 79 79 eller per fax +33 1 43 67 79 00.

Ett detaljerat program med praktisk information rörande ert deltagande kommer att sändas till er. Ni kommer också att underrättas om ni inte kan delta beroende på brist av plats.

För all vidare information anmodas intresserade att vända sig till det nationella samordningskontoret för Leonardo da Vinci.

Ut över dessa möjligheter till information är det även möjligt att anmäla intresse för informations- och kontaktdagarna från och med nu genom vår hemsida: <http://www.leonardodavinci.net/psd/>

Databasen i denna hemsida används flitigt av projekten för att finna samarbetspartners.

Ni kommer även att vara representerade i katalogen över projekt med intresse för samarbete, vilken kommer att distribueras till samtliga deltagare under dessa dagar.

ANEXO I — BILAG I — ANHANG I — ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I — ANNEX I — ANNEXE I — ALLEGATO I — BIJLAGE I —
ANEXO I — LIITE I — BILAGA I

LEONARDO DA VINCI

Instances Nationales de Coordination (INC)

National coordination Units (NCUs)

BELGIQUE/BELGIUM

VLAAMSE GEMEENSCHAP

Vlaams Leonardo da Vinci Agentschap
Bischoffsheimlaan 27, bus 3
B-1000 Brussel
Tel: (32 2) 219 65 00
Fax: (32 2) 219 12 02
E-mail: clooten@VL-Leonardo.be
Personne à contacter/Contact person: Ms Trudi Clooten

Carl Duisberg Gesellschaft e. V. (CDG)
I 14/Leonardo da Vinci — Koordinierungsstelle
Weyerstraße 79—83
D-50676 Köln
Tel. (49 221) 20 98-365
Fax (49 221) 20 98-114
E-mail: info@k.cdg.de
Homepage address: <http://www.cdg.de>
Personne à contacter/Contact person:
Frau Uta-M. Behnisch
Frau Monique Nijsten
Volet I.1.2.a,b,c — II.1.2.c — III.1.b — III.3.b

COMMUNAUTÉ FRANÇAISE

Cellule FSE
WTC — Tour 1, 14e étage
Boulevard E. Jacquain 162, Bte 16
B-1000 Bruxelles
Tel: (32 2) 207 75 38
Fax: (32 2) 203 03 45
E-mail: leonardo@mail.interpac.be
Personne à contacter/Contact person: Mr G. De Smet
Volet III.2.a: Mr Denis Grard
Tel: (32 2) 207 75 38

Zentralstelle für Arbeitsvermittlung (ZAV)
Auslandsabteilung
Feuerbachstraße 42—46
D-60325 Frankfurt/Main
Tel. (49 69) 71 11-320
Fax (49 69) 71 11-683
Personne à contacter/Contact person: Frau Birgit Kowalewski
Volet I.1.2.b

COMMUNAUTÉ GERMANOPHONE

Ministerium der deutschsprachigen Gemeinschaft
Gospertstraße 1—5
B-4700 Eupen
Tel: (32 87) 55 38 78
Fax: (32 87) 55 77 16
Personne à contacter/Contact person: Mr Edgar Hungs

Arbeitsgemeinschaft industrieller Forschungsvereinigungen
"Otto von Guericke" e. V. (AiF)
Leonardo da Vinci Industriekontakt
Tschaikowskistraße 49
D-13156 Berlin
Tel. (49 30) 48 16 33
Fax (49 30) 48 16 34 01
Personne à contacter/Contact person: Herrn Holger Huhn
Volet II.1.1.c, II.1.2.a,b

DANEMARK/DENMARK

ACIU
Hesseløgade 16
DK-2100 Copenhagen Ø
Tel: (45 39) 27 19 22
Fax: (45 39) 27 22 17
E-mail: aciu-dk@inet.uni-c.dk
Personne à contacter/Contact person: Mr B. Dylander

Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD)
Kennedyallee 50
D-53175 Bonn
Tel. (49 228) 882-257
Fax (49 228) 882-444
E-mail: trenn@daad.de
Personne à contacter/Contact person: Frau Steinmann
Volet II.1.1.c — II.1.2.a,b

ALLEMAGNE/GERMANY

Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB)
Nationale Koordinierungsstelle Leonardo da Vinci
Fehrbelliner Platz 3
D-10707 Berlin
Tel. (49 30) 86 43 23 35
Fax (49 30) 86 43 26 37
E-mail: leonardo@bibb.de
Personne à contacter/Contact person: Herrn Bent Paulsen
Volet I.1.1.a,b,d,e — II.1.1.a,b,d — II.2.a,b — III.3.a

Universität des Saarlandes
NATALI
Im Stadtwald, Gebäude 15 — Raum 205
D-66123 Saarbrücken
Tel. (49 681) 302-36 14/15
Fax (49 681) 302-36 11
E-mail: natali@rz.uni-sb.de
Personne à contacter/Contact person:
Frau Andrea Wille
Frau Betina Lang
Volet III.1.a

Bundesanstalt für Arbeit (BA)
Regensburger Straße 104
D-90327 Nürnberg
Tel. (49 911) 179-28 80
Fax (49 911) 179-14 83
E-mail: BA.Nuernberg.EurlKom@t-online.de
Personne à contacter/Contact person:
Herrn Wilfried Muswieck
Volet I.1.1.c

GRECE/GREECE

National Labour Institute
6-8 Kosti Palama and Galatsiou Street
GR-11141 Athens
Tel: (30 1) 21 11 906/7
Fax: (30 1) 22 85 122
E-mail: nli@itel.gr
Personne à contacter/Contact person: Mrs Chara Gontzou

ESPAGNE/SPAIN

Tecnología y Gestión de la Innovación, SA (TGI)
Direccion: c/ Velazquez, 134 bis
E-28006 Madrid
Tel: (34 1) 396 48 28
Fax: (34 1) 396 48 65
E-mail: Mnunez@tgi.es
Personne à contacter/Contact person:
Mr Manuel Nuñez García

FRANCE

Agence Leonardo da Vinci c/o ACFCI
Assemblée des chambres françaises de commerce et d'industrie
48, rue la Pérouse
F-75016 Paris
Tel: (33 1) 40 69 37 35
Fax: (33 1) 44 17 95 68
E-mail: Leonardo@acfc.cci.fr
Personne à contacter/Contact person: Ms Brigitte Le Boniec
(Établissements d'enseignement supérieur, réseaux consulaires, entreprises, organismes de formation)

Agence Leonardo da Vinci c/o ANPE
Agence nationale pour l'emploi, Direction Générale
4, rue Galilée
F-93198 Noisy-le-Grand Cedex
Tel: (33 1) 49 31 74 70
Fax: (33 1) 43 05 57 72
Personne à contacter/Contact person: Mr Laurent Mater
(Organismes concernés par la formation et le placement des jeunes travailleurs et demandeurs d'emploi)

Agence Leonardo da Vinci c/o CEFAR
Centre d'études de formation, d'animation et de recherche
4, rue Quentin Bauchart
F-75008 Paris
Tel: (33 1) 53 67 72 32
Fax: (33 1) 40 70 97 08
E-mail: itrimaille@cnpf.fr
Personne à contacter/Contact person: Ms Isabelle Trimaille
(Branches professionnelles, partanaires sociaux, organismes de financement de la formation, entreprises, organismes de formation)

Agence Leonardo da Vinci Éducation c/o CNOUS
Centre national des œuvres universitaires et scolaires
8, rue Jean Calvin
F-75231 Paris Cedex 05
Tel: (33 1) 40 79 91 49
Fax: (33 1) 45 35 72 48
E-mail: leonardo@ac-idf.jussieu.fr
Personne à contacter/Contact person:
Ms Claudine Boudre-Millot
(Établissements sous tutelle du Ministère de l'éducation nationale, de la recherche et de la technologie et du Ministère de l'agriculture, centres de formation des apprentis, établissements spécialisés)

Agence Leonardo da Vinci c/o RACINE
Réseau d'appui et de capitalisation des innovations européennes
73-77 rue Pascal
F-75013 Paris
Tel: (33 1) 44 08 65 10
Fax: (33 1) 44 08 65 11
E-mail: info@racine.asso.fr
Personne à contacter/Contact person:
Mrs Marie-Paule Montay
Mrs Fabienne Beaumelou
(Enquêtes, analyses)

IRELAND/IRLANDE

Leargas, the Exchange Bureau
Avoca House
189/193 Parnell Street
IRL-Dublin 1
Tel: (353 1) 873 14 11
Fax: (353 1) 873 13 16
E-mail: Ronan.Ivory@Leargas.Team400.ie
Personne à contacter/Contact person: Mrs Elizabeth Watters

ITALIE/ITALY

ISFOL
Istanza nazionale di coordinamento
Via G. B. Morgagni 30/e
I-00161 Roma
Tel: (39 6) 44 59 01 (standard)
Tel: (39 6) 44 59 04 90 (direct)
Fax: (39 6) 44 59 04 75
E-mail: isfol.project@iol.it ou isfol.rozera@iol.it
Personne à contacter/Contact person: D.ssa Marina Rozera

LUXEMBOURG/LUXEMBURG

Ministère de l'éducation nationale et de la formation professionnelle
29, rue Aldringen
L-2926 Luxembourg
Tel: (352) 478 52 34
Fax: (352) 47 41 16
E-mail: lenert@men.lu
Personne à contacter/Contact person:
M. Carlo Welfring
M. Jerry Lenert
(Coordinateur national et responsable du suivi des enquêtes, analyses et statistiques dans le domaine de la formation professionnelle — volet III.2)

Foprogest asbl
23, rue Aldringen, BP 141
L-2011 Luxembourg
Tel: (352) 22 02 68
Fax: (352) 22 02 69
E-mail: sybille.beaufils@ci.educ.lu
Personne à contacter/Contact person:
Mme Nadine Schintgen (Volets I, III.3.a)
Mme Sybille Beaufils (Volet II)
(Projets pilotes et programmes de placements/échanges du volet I: sauf information et orientation professionnelle. Projets pilotes du volet II et III.3.a: sauf innovations en formation professionnelle et coopération université/entreprise)

Administration de l'emploi — CNR
10, rue Bender BP 2208
L-1022 Luxembourg
Tel: (352) 478 53 00
Fax: (352) 40 61 39
E-mail:
Personne à contacter/Contact person: M. N. Ewen
(Projets pilotes du volet I dans le domaine de l'information et de l'orientation professionnelle)

CPOS
280, route de Longwy
L-1940 Luxembourg
Tel: (352) 45 64 64-615
Fax: (352) 45 45 44
E-mail:
Personne à contacter/Contact person: M. R. Goffin
(Projets pilotes du volet I dans le domaine de l'information et de l'orientation professionnelle)

Luxinnovation
7, rue Alcide De Gasperi
L-1615 Luxembourg
Tel: (352) 43 62 63-1
Fax: (352) 43 23 28 ou 43 83 26
E-mail: beatrice.abondio@sitel.lu
Personne à contacter/Contact person: Mme Béatrice Abondio
(Volets II.1.1, II.1.2 et III.3.a)

Agence Socrates
Ministère de l'éducation nationale et de la formation professionnelle
29, rue Aldringen
L-2926 Luxembourg
Tel: (352) 478 51 83
Fax: (352) 478 51 37
Personne à contacter/Contact person: M. G. Dondelinger
(Volet III.1)

PAYS-BAS/NETHERLANDS

Cinop
Pettelaarpark 1
NL-5216 PP s'Hertogenbosch
Tel: (31 73) 68 00 762
Fax: (31 73) 61 23 425
E-mail: leonardo@cinop.nl
Internet <http://www.cinop.nl>
Personne à contacter/Contact person:
European procedures: Mr Jos Tilkin, E-mail: jtilkin@cinop.nl
National procedures: Mrs Luusi Hendriks,
Tel +31 73 68 00 762;
E-mail: lhendriks@cinop.nl
Mr Martin Jacobs, E-mail: mjacobs@cinop.nl
Mrs Janie Roemeling, E-mail: jroemeling@cinop.nl

Nuffic
(University/undertaking cooperation)
Kortenaerkade, 11 (PO Box 29777)
NL-2502 LT Den Haag
Tel: (31 70) 42 60 260
Fax: (31 70) 42 60 259
E-mail: wichmann@nufficcs.nl
Internet <http://www.nufficcs.nl>
Personne à contacter/Contact person: Mr Harry Wichmann

SUSP
Transnationale programma's voor stages voor werkende jongeren
Duinweg 5 (PO Box 97)
NL-1860 AB Bergen N.H.
Tel: (31 72) 589 61 44
Fax: (31 72) 589 40 08
E-mail: leonardo@uitwisseling.nl
Personne à contacter/Contact person: Mr. L. Van der Hoeven
(Volet I.1.2.b)

AUTRICHE/AUSTRIA

Büro für Europäische Bildungskoooperation
Leonardo da Vinci — Büro
Schreyvogelgasse 2
A-1010 Wien
Tel: (43 1) 534 08 41
Fax: (43 1) 534 08 30
E-mail: brandstaetter.leo@beb.ac.at
roithinger.leo@beb.ac.at
Personne à contacter/Contact person: Mr. R. Brandstätter
(Strand III.2.a: M. Ludwig Roithinger)

PORTUGAL

Instance National de Coordination
Rua Jacinta Marto, n° 8, 2° Frente
P-1150 Lisboa
Tel: (351 1) 356 18 40
Fax: (351 1) 352 17 91
E-mail: leonardo.inc@mail.telepac.pt
Personne à contacter/Contact person:
Mr Porfirio Simões de Carvalho e Silva

SUOMI/FINLAND

Finnish Leonardo da Vinci Centre
National Board of Education
Hakaniemenkatu 2
FIN-00530 Helsinki
Tel: (358 9) 774 772 17
Fax: (358 9) 774 772 13
E-mail: mikko.nupponen@oph.fi
Personne à contacter/Contact person: Mr. Mikko Nupponen

CIMO
(Centre for International Mobility)
Hakaniemenkatu 2 (PO Box 343)
FIN-00531 Helsinki
Tel: (358 9) 77 47 70 33
Fax: (358 9) 77 47 70 64
E-mail: nina.eskola@cimo.fi
Personne à contacter/Contact person: Ms N. Eskola
(for Strand I.1.2)

SUEDE/SWEDEN

Svenska EU Programkontoret
 Utbildning och kompetensutveckling
 Kungsgatan 8, 3e v.
 S-103 96 Stockholm
 Tel: (46 8) 453 72 00
 Fax: (46 8) 453 72 01
 E-mail: boo.sjogren@eupro.se
 christina.hasselberg@eupro.se
 E-mail: peter.mossfeldt@eupro.se
 monica.emanuelsson@eupro.se
 Personne à contacter/Contact person:
 Boo Sjögren, Direktör, tel. (46 8) 453 72 11
 Monica Robin Svensson, Biträdande direktör,
 tel. (46 8) 453 72 12
 Ms Christina Hasselberg, tel. (46 8) 453 72 18
 (Training within school)
 Mr Peter Mossfeldt, tel. (46 8) 453 72 39
 (Training within working life, Strand III.2.a)

ROYAUME-UNI/UNITED KINGDOM*Heads of the NCU:*

Mr Gordon Pursglove
 Department for Education and Employment
 EC Education and Training Division
 Room E605
 Moorfoot
 UK-Sheffield S1 4PQ
 Tel: (44 114) 259 35 15
 Fax: (44 114) 259 41 03
 E-mail: eurotrain.ed@gtnet.gov.uk

Mrs Judith Grant
 EC Education and Training Division
 Department for Education and Employment
 Caxton House, Room 434
 6-12 Tothill Street
 UK-London SW1H 9NA
 Tel: (44 171) 273 53 97
 Fax: (44 171) 273 51 95/54 75
 E-mail: jgrant.dfee.ch@gtnet.gov.uk

Central Bureau for Educational Visits and Exchanges
 The British Council
 10, Spring Gardens
 UK-London SW1A 2BN
 Tel: (44 171) 389 43 89 45 09
 Fax: (44 171) 389 44 26

E-mail: leonardo@centralbureau.org.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mrs Ann Kinsella
 (For Strands I.1.1.a, I.1.2.a, I.1.2.b, I.1.2.c, III.1.a, III.1.b,
 III.3.a)

Centre for Training Policy Studies
 The University of Sheffield
 5 Palmerston Road
 UK-Sheffield S10 2TE
 Tel: (44 114) 222 13 80/1/2
 Fax: (44 114) 275 56 82
 E-mail: leonardo@sheffield.ac.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mr Philip Edmeades
 (For Strands I.1.1.b, I.1.1.d, I.1.1.e, II.1.1.a, II.1.1.b, II.1.1.d,
 II.1.2.c)

Department of Education and Employment
 Higher Education and Employment Division
 Room E 530
 Moorfoot
 UK-Sheffield S1 4PQ
 Tel: (44 114) 259 45 02
 Fax: (44 114) 259 38 05
 E-mail: heed.dfee.mf@gtnet.gov.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mr Dave Saunders
 (For Strands II.1.1.c, II.1.2.a, II.1.2.b)

Department for Education and Employment
 EC Education and Training Division
 Level 4, Caxton House
 6-12 Tothill Street
 UK-London SW1H 9NA
 Tel: (44 171) 273 56 60
 Fax: (44 171) 273 51 95/54 75
 E-mail: jgoodwin.uk.leonardo@gtnet.gov.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mr John Goodwin
 (For Strand I.1.1.c)

Department for Education and Employment
 EC Education and Training Division
 Room E6B
 Moorfoot
 UK-Sheffield S1 4PQ
 Tel: (44 114) 259 48 19
 Fax: (44 114) 259 41 03
 E-mail: eurotrain.ed@gtnet.gov.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mr David Oatley
 (For Strand III.2.a, III.2.b)

Pays de l'Espace Economique Européen**Countries of the European Economic Area****ISLANDE/ICELAND**

Leonardo da Vinci NCU
 Research Liaison Office
 University of Iceland
 Dunhaga 5
 IS-107 Reykjavik
 Tel: (354) 525 49 00
 Fax: (354) 525 49 05
 E-mail: rthj@rthj.hi.is
 Personne à contacter/Contact person: Mr A. H. Ingthórsson

Tel: (41 75) 237 62 03
 Fax: (41 75) 237 62 64
 E-mail: dgunz@lis.li
 Personne à contacter/Contact person: Mr Dieter Gunz

LIECHTENSTEIN

Leonardo da Vinci — Büro
 Fachhochschule Liechtenstein
 Marianumstraße 45
 FL-9490 Vaduz

NORVÈGE/NORWAY

Leonardo da Vinci i Norge (NCU)
 Teknologisk Institutt (TI)
 Akersveien, 24c
 POB 2608 St. Hanshaugen
 N-0131 Oslo
 Tel: (47 22) 86 50 00
 Fax: (47 22) 20 18 01
 E-mail: krir@teknologisk.no
 Personne à contacter/Contact person: Mr Rolf Kristiansen

Pays pré-adhesion**HONGRIE/HUNGARY**

Mrs Edit Gyül Vészi-Pataki (Contact person)
 National Institute of Vocational Training
 Berzsényi u. 6
 H-1087 Budapest
 Tel (36 1) 210 10 65
 Fax (36 1) 210 10 63 or 36 1 333 93 61
 E-mail: leonardo@nive.hu

Str. G-ral Berthelot 30, Sec. 1
 RO-70738 Bucharest
 Tel (401) 615 00 01
 Fax (401) 312 48 77

REPUBLIQUE TCHEQUE/CZECH REPUBLIC

Dr. Miroslava Kopicová (Director)
 Czech National Coordination Unit
 Václavské náměstí 43
 CZ-110 00 Praha 1
 Tel (42 02) 24 21 51 78
 Fax (42 02) 24 21 45 33
 E-mail: marcins@leonardo.nvf.cz

M. Sorin Ionescu (Head of the NCU)
 Ministry of Education
 Leonardo da Vinci National Coordination Unit
 Splaiul Independentei 314 Et. 5
 Rectorat U.P.B.
 RO-70738 Bucharest 6
 Tel (401) 410 37 57
 Fax (401) 410 32 13
 E-mail: pas d'adresse e-mail

M. Marcin Stryjecki (Contact person)
 Czech National Coordination Unit
 Václavské náměstí 43
 CZ-110 00 Praha 1
 Tel (42 02) 24 21 51 78
 Fax (42 02) 24 21 45 33
 E-mail: marcins@leonardo.nvf.cz

CHYPRE/CYPRUS

Mr P. C. Koutouroussis (Contact person)
 Director General
 Industrial Training Authority of Cyprus
 2, Anavissou street Strovolos
 PO Box 5431
 CY-Nicosia
 Tel (357) 2 31 22 33
 Fax (357) 2 49 69 49
 E-mail: hrdauth@cytanet.com.cy

ROUMANIE/RUMANIA

M. Alexandru Mihailescu (Contact person)
 Mrs Gabriela Sabău (Contact person)
 Ministry of Education

Permanent Secretary
 Ministry of Labour and Social Insurance
 Byron Avenue 7
 CY-Nicosia
 Fax (357) 2 45 09 93

BILAGA II

REGLER FÖR VALBARHET FÖR PROJEKT, SOM INVOLVERAR EN ORGANISATION FRÅN ETT FULLT DELTAGANDE ANSÖKNINGSLAND

Laglig bas: Paragraf 3 i bilaga till Associeringsrådets beslut, rörande öppnandet av Leonardo Da Vinci-programmet för Tjeckien, Ungern och Rumänien samt artikel 4 i beslutet rörande Cypern. Dessa beslut säger att:

"För att säkerställa gemenskaps dimensionen i programmen, tvärnationella projekt och aktiviteter föreslagna av Tjeckien, Cypern, Ungern och Rumänien kommer ett minsta antal partners från Europeiska unionens medlemsstater att krävas."

"Projekt och aktiviteter utförda enbart mellan Tjeckien, Cypern, Ungern och Rumänien och EFTA/EES länder eller annat land utanför unionen, inklusive de med associeringsavtal, och rätt till deltagande i programmet uppfyller inte reglerna för valbarhet och kan därför inte ges ekonomiskt stöd".

Regler för valbarhet: I konsekvens och som en generell regel måste pilotprojekt samt studier och undersökningar inbegripa deltagare från minst tre länder varav minst en medlemsstat i Europeiska unionen, för att följa reglerna om valbarhet. Emellertid kommer prioritet att ges till tvärnationella projekt, där minst hälften av de deltagande länderna är medlemsstater i den Europeiska unionen.

Självfallet är det ett generellt villkor för ansökan att inkludera en eller flera samarbetspartners från minst tre deltagande länder. Ett undantag från denna regel är utbytes- och placeringsprojekt omnämnt i område I (åtgärd I.1.2) samt åtgärd III.1, där partnerskap från endast två länder kan övervägas som varande valbara.

Organisationer från deltagande ansökningsländer kan delta fullt ut i pilotprojekt, placerings- och utbytesprojekt som kontraktstecknare, sökanden, koordinatörer eller partners.

Partnerskap som inte uppfyller regler för valbarhet: Detta innebär att ett projekt med partners, som endast kommer från ansökningsländer inte är giltiga. I överensstämmelse med detta är projekt, som endast inbegriper deltagare från ansökningsländer i samarbete med endast partners från EFTA/EES länder (Island, Norge och Lichtenstein) inte valbara. Detsamma gäller för projekt som enbart inkluderar partners från EFTA/EES länder.

Exempel:

	Godkända samarbeten		Icke godkända samarbeten	
Pilotprojekt, alla områden	CY, D, CZ, N		ISL, CZ, HU, FL	
placeringar och utbyten område II och III	HU, FIN, RO		RO, CY, CZ	
undersökningar och studier	F, CY (endast åtgärd III.1.a)		N, FL, ISL	
Placeringar och utbyten Område I	utsändande	mottagande	utsändande	mottagande
	CZ	DE	CZ	ISL
	HU	UK, ISL	HU	CZ
	RO	E, HU	RO	NO, CZ
	DE	CZ	NO	CY
	FR	HU, NO	ISL	RO, NO
	IT	CY, E	CZ	RO, ISL
	NO	RO, IRL	RO	HU
	CZ	HU, DE		

Resultat av anbudsinfordran (Gemenskapens livsmedelsbistånd)

(97/C 372/13)

I enlighet med artikel 9.5 i kommissionens förordning (EEG) nr 2200/87 av den 8 juli 1987 om fastställande av allmänna bestämmelser för framskaffande inom gemenskapen av varor som skall levereras som livsmedelsbistånd från gemenskapen

(Europeiska gemenskapernas officiella tidning L 204 av den 25 juli 1987, s. 1)

den 24 november till den 2 december 1997

Förordning nr/ Beslut	Parti	Aktion nr	Mottagare	Produkt	Kvantitet (ton)	Leveransstadium	Anbudsgivare som tilldelats kontrakt	Anbudspris ecu/ton
2222/97	A	456 + 457/96	Euroaid/...	LEPv	120	EMB	DMK — Hamburg (D)	1 496,00
2232/97	A	458/96	Euroaid/Ecuador	HSOJA	120	EMB	Cebag — Antwerpen (B)	766,84
	B	447/96	WFP/Malawi	HCOLZ	61	DEST	Mutual Aid — Antwerpen (B)	1 125,62
2271/97	A	492 + 493 + 504/96	Euroaid/...	LEPv	150	EMB	DMK — Hamburg (D)	1 514,00
2272/97	A	496 + 497 + 505/96	Euroaid/...	SUB	126	EMB	Zuckerhandelsunion — Berlin (D)	322,50
	B	471/96	Euroaid/Ecuador	SUB	306	EMB	Mutual Aid — Antwerpen (B)	321,58
	C	64-66/97	CICR/...	SUB	220	DEST	Mutual Aid — Antwerpen (B)	552,32
2281/97	A	494 + 495/96	Euroaid/Madagaskar	HCOLZ	105	EMB	Cebag — Antwerpen (B)	793,66
	B	56-59/97	CICR/...	HCOLZ	262	DEST	Mutual Aid — Antwerpen (B)	978,80
2282/97	A	468/96	Euroaid/Madagaskar	CBR/M/L	1 080	EMB	Eurico Italia — Vercelli (I)	223,98
	B	498 + 499/96	Euroaid/Madagaskar	FHAF	60	EMB	Produkten Transit Handelsges. — Elmshorn (D)	362,75
	C	489-491/96	Euroaid/...	FBLT	240	EMB	UBEMI — Antwerpen (B)	192,95
	D	60-62/97	CICR/...	FBLT	645	DEST	Grandi Molini — Rovigo (I)	336,25
	E	63/97	CICR/Georgien	FMAI	90	DEST	Grandi Molini — Rovigo (I)	319,15
	F	500/96	WFP/Yemen	DUR	8 137	DEB	Cie. Cont. France — Labege Cedex (F)	279,94

BLT: Vete
 FBLT: Vetemjöl
 CBL: Slipat långkornigt ris
 CBM: Slipat mellankornigt ris
 CBR: Slipat rundkornigt ris
 BRI: Brutet ris
 FHAF: Havregryn
 FROF: Smältost
 WSB: Blandning av vete och soja
 SUB: Socker
 ORG: Korn
 SOR: Sorghum
 DUR: Durumvete
 GDUR: Krossgryn av durumvete
 MAI: Majs
 FMAI: Majsmjöl

B: Smör
 GMAI: Majsgryn
 SMAI: Fina gryn av majs
 LENP: Helmjölkspulver
 LDEP: Lättnmjölkspulver
 LEP: Skummjölkspulver
 LEPv: Vitaminiserat skummjölkspulver
 CT: Tomatkoncentrat
 CM: Makrillkonserver
 BISC: Kex med högt proteininnehåll
 BO: Smörolja
 HOLI: Olivolja
 HCOLZ: Raffinerad raps- eller rybsolja
 HPALM: Raffinerad palmolja
 HSOJA: Raffinerad sojabönlja
 HTOUR: Raffinerad solrosolja

BPJ: Nötkött i egen saft
 CB: Corned beef
 COR: Korinter
 BABYF: Babyfood
 LHE: Mjök med högt energiinnehåll
 Lsub1: Modersmjölkersättning
 Lsub2: Mjölkblandning till spädbarn
 PAL: Pasta
 PISUM: Delade ärter
 FEQ: Hästbönor (*Vicia faba equina*)
 FABA: Bondbönor (*Vicia faba major*)
 SAR: Sardinier
 DEB: Fritt lossningshamnen — lossat
 DEN: Fritt lossningshamnen — olossat
 EMB: Fritt utskappingshamnen
 DEST: Fritt bestämmelseorten